ROGALAND BONDE- OG SMÅBRUKARLAG

- organisasjonen for alle bønder

Mjølka forsvinn frå bygdene

ÅRSMELDING 2019

RUNDEVOLD
TRANSPORT

ALT INNEN
LANDBRUKSTRANSPORT

KONTAKT:
Tlf. 928 93 521
kai@rundevoldtransport.no
www.rundevoldtransport.no

Program 2020

for årsmøtet i Rogaland Bonde- og Småbrukarlag Sola Strand Hotel

Laurdag 7. mars

10.00-13.00 Reko-seminar. "Bli Reko-bonde, hvor mye skal til for å være med?"

13.00-14.00 Lunsj.

14.00-16.30 Valg ordstyrer, sekretær, to til å signere møtebok. Debatt: "Hvor få bønder må vi bli? Er det behov for en ny landbruks-politikk?" Leders tale. Kjersti Hoff. Innledere.

16.30-17.00 Kaffepause med noe å bite i.

17.00-17.45 Gunnar Roalkvam, "Utfordringer for samvirkeforetak i dag".

17.45-18.00 Hilsener fra gjester.

19.30 Middag, sosialt samvær, lotteri.

Sundag 8. mars

08.00-09.00 Frokost.

09.00-13.00 Gjensidige-avtalen. Godkjenning av innkalling. Årsmelding, regnskap, budsjett, arbeidsplan. Valg ved leder i valg-komiteen Vivian Huglen. Behandling av innkomne forslag. Jordbruksforhandlingene 2020 ved Kjersti Hoff. Avslutning.

13.00 Lunsj og hjemreise.

Det tas forbehold om endringer i programmet

Layout og produksjon av årsmelding:
Hilja Birgitte Holden.
Trykk: Lura Trykkeri.

Regionkontakter

DALANE
Sophie Eckhoff Gjermestad
Tlf. 450 27 448
(Egersund, Bjerkreim)

ØYANE
Torbjørn Norland
Tlf. 970 35 255
(Forsand, Strand, Finnøy, Ombo)

RYFYLKE
Stig Arild Helgesen
Tlf. 481 56 697

JÆREN
Mikal Nordbø
Tlf. 982 18 888
(Randaberg, Jæren, Sandnes/ Gjesdal)

HAUGALANDET
Geir Aksdal
Tlf. 909 54 910

AASE LANDBRUK AS

Maschio i Norge siden 1978

Fram til 1. mai
15% rabatt
på alle Maschio-produkter!

Aase Landbruk a.s
Postboks 3022, 4392 Sandnes
Tlf. 51 60 14 00
www.aase-landbruk.as

RIKT SORTEMENT:
Jordfresere, rotorharver, kombimaskiner fres og såing, beitepussere, såmaskiner, skålharver, plog, rundballepresse...

Lokallagsleiarar 2019

HJELMELAND
Egil Ulvestad
Tutlandsvegen 136, 4130 Hjelmeland
Epost: *eulves@online.no*
Tlf. 476 05 255

SULDAL
Ole Johan Østebø
Vormestrandvegen 644, 4235 Hebnes
Epost: *ole.johan.ostebo@gmail.com*
Tlf. 906 29 646

EGERSUND
Svein Erik Ørsland
Sokndalsveien 530, 4372 Egersund
Epost: *s.e.orsland@gmail.com*
Tlf. 917 77 786

BJERKREIM
Ove Helge Ommedal
Hellandsvegen 200, 4387 Bjerkreim
Epost: *varpfarm@gmail.com*
Tlf. 990 81 770

INDRE RYFYLKE
Svein Ramsnes
Hovland, 4208 Saudasjøen
Epost: *svein.ram@hotmail.com*
Tlf. 414 32 977/473 97 796

VINDAFJORD
Gunnar Gryte
Skigelstrandvegen 325, 5585 Sandeid
Epost: g-gryte@frisurf.no
Tlf. 907 61 153

SANDNES OG JÆREN
Morten Oseland
Noredalen 63, 4308 Sandnes
Epost: *mortenoseland@hotmail.com*
Tlf. 993 36 271

RANDABERG
Arnfinn Askvik
Vistvikvein 10, 4070 Randaberg
Tlf. 402 20 942

OMBO
Arnfinn Olsen
Helgaland, 4187 Ombo
Epost: *arnfols2@online.no*
Tlf. 950 82 850

STRAND OG FORSAND
Trond Norland
Norlandsvegen 60, 4120 Tau
Epost: *tonorlan@hotmail.com*
Tlf. 906 92 674

TYSVÆR OG BOKN
Nils Ivar Sundfør
Sundførvegen 172, 5570 Aksdal
Epost: *n_i-sundfoer@hotmail.com*
Tlf. 971 06 014

KARMØY
Jarle Haaland
Visnesvegen 15, 4262 Avaldsnes
Epost: *jhaaland@haugnett.no*
Tlf. 992 32 399

Styret i RBS 2019

LEIAR
Stig Arild Helgesen
Nesvegen 106, 5567 Skjoldastraumen
Epost: *sahelgesen@gmail.com*
Tlf. 418 56 697

NESTLEIAR
Torbjørn Norland
Norlandsvegen 29, 4120 Tau
Epost: *tonorlan@online.no*
Tlf. 970 35 225

KASSERER
Alf Olav Erevik
Ryfylkevegen 14, 4110 Forsand
Epost: *olaere@online.no*
Tlf. 971 79 978

STYREMEDLEMMER
Geir Aksdal
Vågavegen 74, 5561 Bokn
Epost: *geiaks@online.no*
Tlf. 909 54 910

Sophie Eckhoff Gjermestad
Gjermestadveien 60, 4375 Hellvik
Epost: *post@gjermestad.no*
Tlf. 450 27 448

Kjell Helland
Amdalsveien 48, 4120 Tau
Epost: *kjhel3@online.no*
Tlf. 922 00 853

Mikal Nordbø
Tengesdalveien 2, 4308 Sandnes
Epost: *mikalnor@hotmail.com*
Tlf. 982 18 888

1. VARA
Svein Erik Ørsland
Sokndalsveien 530, 4372 Egersund
Epost: *s.e.orsland78@gmail.com*
Tlf. 917 77 786

2. VARA
Eldar Melbøe Kyllesø
Kyllesveien 59, 4308 Sandnes
Epost: *eldar.kylles@gmail.com*
Tlf. 454 11 131

3. VARA
Ingvild Sønstabø
Nesvegen 106, 5567 Skjoldastraumen
Epost: *isoensta@online.no*
Tlf. 920 46 740

FYLKESSEKRETÆRER
Vivian Huglen
Nesvegen 91, 5567 Skjoldastraumen
Epost: *vivian.huglen@gmail.com*
Tlf. 932 30 101

RILAS - RØRHANDEL

Tlf.: 97 74 19 26 - www.rilas.no

Kontakt oss gjerne for et godt tilbud!

RILAS
www.rilas.no

Elektrofirma
i sentrum

Egersund Elektro

Mosbekkplass 7, 4370 Egersund. Tlf. 51 46 39 39
E-mail: **post@egersund-elektro.no**

NYTT KRAFTFÔR
FOR HØGARE TILVEKST
FISKÅ LAM BEITE:
Gi lamma ein betre start på livet
Kopplam og diande lam på vårbeite viser stor interesse for godt kraftfôr i fôringsautomatar. Det nye kraftfôret Fiskå Lam Beite gir lamma ein betre start.
FISKÅ LAM BEITE:
• Svært rik på fiber
• God smaklegheit
• Høgt proteininnhald
• Tilpassa unge lam
• Lettar avvenninga frå mjølkeerstatning
I juli/august seinkar vi proteininnhaldet og tilpassar FISKÅ LAM BEITE til haustbeiting og sterk sluttfôring av lamma. Det høge fibernivået oppretthaldast slik at magane held betre i kombinasjon med fiberfattig haustbeite. Dermed utnytter vi potensialet for høg tilvekst, og får trivelegare lam.
FISKÅ MØLLE ROGALAND
Tlf: 51 74 33 00
FISKÅ MØLLE ETNE
Tlf: 51 77 13 77
FISKÅ MØLLE TRØNDELAG
Tlf: 51 85 90 60
FISKÅ MØLLE FLISA
Tlf: 62 95 54 44
Fiskå Mølle
www.fiska.no

Stig Arild Helgesen

Leiaren har ordet

Lite er tilfeldig i norsk landbruk. Det har blitt sagt at måloppnåinga for landbrukspolitikken har vore nær 100%. Me kan altså gå ut frå at også utviklinga dei siste åra har vore innafor regjeringa sine mål for næringa.

Men, i dag er det mange fleire enn Norsk Bonde og Småbrukarlag som stiller spørsmål om dei måla ein styrer etter er dei rette.
Mykje av det ein kan måla i landbruket går feil veg. Kornarealet vårt er nede på same nivå som tidleg på 1970 talet. Dei fleste husdyrproduksjonane slit med overproduksjon. Inntektsnivået sett i høve til arbeidinnsats er lågt og gjennomsnittsalderen på den norske bonden er høg.

Svaret på ei slik utvikling har i mange år vore å pressa andre bønder ut av næringa og auka produksjonen for dei som er att. Ein del har framleis tru på at dette er løysinga. Seinast hausten 2019 uttalte eit styremedlem i Norges bondelag, " Når noen produserer mer , må andre produsere mindre. Det betyr færre bønder"!
I mange bygder har denne haldninga ført til at det knapt er bønder att.

I Norsk Bonde og Småbrukarlag er me heldige å ha ein del unge bønder som medlem. Frå denne gruppa av medlemmer har det dei siste åra kome klare og tydelege krav om kva som skal til for at landbruk og matproduksjon skal vera eit yrke dei kan fortsetja i. Krava deira er etter mi meining ikkje store eller uoppnåelege. Dei krev berre inntekt og sosiale ordningar på line med andre grupper i samfunnet.

Skal me klara å handtera utfordringane i næringa og gjera landbruket til ein attraktiv arbeidsplass også for komande generasjonar er det berre ei løysing. Me må i fellesskap med forbrukarar, myndigheter,næringsmiddelindustri og andre med interesse for matproduksjon, mattryggleik og matberedskap utarbeida ein NY LANDBRUKSPOLITIKK.

Den nye politikken må ta inn over seg vår tids og framtidas utfordringar. Og måla for ein ny landbrukspolitikk må definerast som ei klar og tydeleg "samfunnskontrakt". Der det tydeleg kjem fram kva samfunnet ønsker at landbruket skal levera og korleis dette skal finasierast. Konklusjonen er at utviklinga som skjer , ikkje skjer av seg sjølv eller på grunn av teknologisk utvikling. Det som skjer i landbruket skjer på grunn av ført politikk.

Eg vil med dette oppmoda alle med interesse for landbruk og matproduksjon vera med oss i Rogaland Bonde og Småbrukarlag i arbeidet for ein ny landbrukspolitikk med levelege vilkår også for komande generasjonar!

Knarrhult

Svensk kvalitet i norske fjøs siden 1984

Knarrhult forhandler:
Martin Moi
Tel: 913 142 10
E-mail:
martin@knarrhult.no

Knarrhult forhandler:
Mikal Nordbø
Tel: 982 188 88
E-mail:
mikal@knarrhult.no

Knarrhult forhandler:
Sverre Gustav Birkeland
Tel: 957 923 21
E-mail:
sverre.gustav@knarrhult.no

Olav Hetland

10.12.1945 - 29.05.2019

Den staute bonden har gått bort!

Olav var leiar i Rogaland Bonde og Småbrukarlag frå 1992 til 1995. Dermed hamna han midt oppi EU-kampen, og var ein sentralt premissgjevar til at det vart eit klårt nei-siger her i Rogaland. Han hadde ein imponerande kunnskap om det meste, denne karen. Solid utdanna, med jordnære røter i Rogaland sitt landbruk. Alle høyrde på det som denne lågmælte bonden sa.

Etter leiarposten i RBS, vart han vald inn i landslaget og sat der i fire år. Han vart og politisk nestleiar og gav styret i NBS mykje kunnskap og var ein lagspelar, som var med å foreine ulike retningar i organisasjonen.

Han og kona bygde opp garden på Fister frå grunnen av, og satt spor etter seg i lokalmiljøet, både som leiar i RBS og som innbyggjar i Hjelmeland kommune.

Vi lyser fred over minnet etter Olav.

Nils S. Melbøe

Spesialfelt innan landbruk

Vi er spesialister innen landbruk og leverer alt fra vannpumper - røranlegg - drikkekar nipler gjødselventiler - reparasjoner og nyinstallasjoner drensrør og anleggsrør m.m.

Kontakt oss når du trenger hjelp!

NYHET!

Flat Fix!

Et revolusjonerende produkt for punkterings-beskyttelse! Forebygger og tetter hull i dekk. Alt fra trillebår til anleggsmaskiner!

OVES RØR & MEK.
INDUSTRI - LANDBRUK - ENEBOLIG Prøv vår nettbutikk

rørkjøp

4376 Helleland – Telefon 958 88 308 – post@ovesror.no – www.ovesror.no

Referat fylkesårsmøte

VICTORIA HOTELL 9.-10. MARS 2019

ÅPENT MØTE LØRDAG

Torgeir Knag Fylkesnes

Fra Troms, med i Næringskomiteen fra SV, gikk inn for «kronemessig lik» inntektsutvikling som andre i samfunnet. Dett ville vi ikke klart uten samarbeid.
Det skjer en urbanisering, som blir fremstilt som en urkraft, en tyngdekraft, noe som bare skal skje. Mer en 50% bor i byen, før dette århundre er over, sies det at 80% vil bo i byen.
Norge må stoppe denne utviklingen. Hvis vi skal utnytte resursene våre må vi bo sprett. Negativt for landet at alle flytter til byen. Distriktene er nøkkelen til å få bruke resursene landet har å gi oss.
Vi er inni i en klimakrise som må løses, vi må erstatte fossil energi. Vi har en ressurskrise galopperende mot oss. Områder som har vært beboelig er snart ikke det lenger, hardkjør på jord og erosjon. Kornproduksjonen i verden kommer til å gå ned de kommende årene, vi har ikke klart å holde den veksten som vi hadde før, med all manipulasjonen av jord og jordbruk.
I Troms har arealnedgangen vært nesten 50%, det går også jevnt og trutt ned på Vestlandet. Det er mindre areal som er i bruk. Det er bygd ut mest i Rogaland, men vi bygger ned dyrkbar jord. Denne utviklingen må snus. Vi må ta i bruka de resursene vi har.
SV vil tenke nytt om hvordan bygda fungerer, dunst av fortid over seg, vi må snu dette bilde.
Hvis en tar telefonen når den kom, så først fikk de som måtte ha, som leger, ordførere osv. uansett hvor man bodde. Uten telefon ble de ikke del av utviklingen. Nå skjer dette på Bredbånd, bygda blir ikke prioritert og blir ikke med i utviklingen. Bruker vi derimot penger på bygda, på «Bygda 2.0» - teknologi og utvikling, blir det mer interessant å flytte tilbake til bygda. Dette vil være med på å stoppe den veldige urbaniseringen vi ser i dag.

Det å ha en stat som forstår hvor viktig det er å ta i bruk hele landet.
Vi må tenke annerledes om primærnæringer. Ta havet tilbake og jorda i bruk. Målet er å få mindre konsentrasjoner og mindre makt til enkeltpersoner.

Jordbruk

Store utfordringer, utslipp av klimagasser, både naturlige og biologiske. Skal jordbruket tilpasse seg? Svaret er dessverre JA. Urimelig å se på kua som klimaversting, men faktum er at de neste 11 årene må utslippet reduseres med 50% overalt, ikke bare i jordbruket.
Vi må slutte med kuttstrategiene, og heller se på hvordan det skal se ut i 2040. Da tvinges vi til å tenke større prosjekter og større arbeid. For å få det til, må vi:
1. Vi må blir sjølforsynt. Vi kan ikke importere så store mengder med ingredienser til for, dyrene må gå mer på beite. Vi må tilpasse kua til det arealet vi har i Norge. Vi kan fint lage det kraftforet vi trenger selv her, hvis vi tar tilbake de områdene som kan brukes til det. Hvis ikke, er vi avhengig av å beslaglegge store områder i andre land, ta deres ressursgrunnlag. Hvor lenge kan vi drive med denne importen? Vi har ekstremt dårlig tid. Det må være et mål i seg selv å ta i bruk hele landet, også et av målene for å nå sjølforsyningsmålet. Det må være lønnsomt å drive på de små arealene rundt omkring
2. Vi kan ikke bli sjølforsynt hvis vi øker kjøttmengden vi bruker i dag. Vi må legge til rette for å endre forbruket til mer plantebasert mat.
3. Lavere utslipp i næringen. Mindre mengde kjøtt, betyr bedre effekt for klimaet. Vi må også gjøre noe med bonden sin inntekt. Fordeling av inntektsmålet. Det må bli lønnsomt å drive smått, og vi sette i gang nå. Ammekyr hvor lurt er det? Kombiku, JA?
Jeg har gått i opplæring hos dere i NBS og bondelaget, men jeg er litt mer glad i NBS. Bondelaget vil ikke diskutere tak, det er åpenbart feil. Vi må få mer struktur.
Spørsmål/kommentarer
Stig: Veldig interessant. Vi har vært i en prosess med å utvikle ny jordbrukspolitikk. SP lever på den myten at de er jordbrukets venner. Den landbrukspolitiske

døren i SP har tenkt veldig lite nytt om landbrukspolitikken, litt mindre av alt, en slags «Solberg light». Vi mangler mer kapital og landbruket spriker. Et tips kan være å snakke med venner på stortinget. Dere kan stjele velgere. Et problem har dere i forhold til landbruksvelgere, og det er rovdyr. Klima, ikke alle er klimaforskere, vi får beskjed at det går dårlig.. finnes det litt tvil? Hvis Norge hadde blitt angrepet og regjeringen sendte speideren, blir det det samme som å si at klimaproblemet er kyrne og dyrking av myr sin feil. Det skal ikke være lov å dyrke myr, men andre ting, som vei og annen type utbygging, er ok på myr. De tiltakene som blir satt i verk, må stå i forhold til krisen. Kan ikke skylle på kua og bonden.
Svein Narve: Bra Innlegg, takk. Jeg er glad i SV. Det som må ryddes oppi i SV er følelsesstyrte beslutninger, om det er ulv eller om det er en skvett kugjødsel. I 1945 gjorde en hel nasjon noe så urettferdig bare på følelsesstyrte beslutninger. Beslutninger må tas på kunnskap.
Ulvestad: Televerket, Kobbernettet skal ned, er dette noe som kan endres på? Vi har dårlig mobildekning fra før.
Norsk Landbruks Rådgiving: Snodig at en bare skal nærme seg de andre næringene lønnsmessig, at en ikke skal opp og over.
NEI til EU: Regnet det om til timelønn. Når en sammenligner lønn fra næringen med industriarbeidere, blir forskjellene enda verre.

Svar:
Jeg forstår klimaskepsisen, men klimapolitikken er ekstremt viktig, mener blitt gjort veldig kjedelig. Skal bare kutte og kutte, her og der. Effekter er ikke en del av politikken. Vi prøver å snu og ta politikken inn igjen i klimadebatten. Poenget er ikke å stramme inn livlinjen, med tiltak som å dusje mindre, ha det kaldere inne. Sånn kan man ikke tenke, vi må finne andre virkemidler som gjør at en får det bedre, ikke kipere. Vi må ha en tykk dose NBS politikk.. Vi må fokusere på hva som skal bygges ikke på hva som skal kuttes. Erstatte det med noe bedre. Det blir vanskeligere å rømme og være klimaskeptiker hvis vi klarer å snu klimapolitikken fra å virke unødvendig og upopulær, til og bli nyttig og populær.
Kobbernett: Skal bli erstattet med 5G, blir frakoblet den teknologiske utviklingen, blir en mer isolert, men vi kan ikke bygge ned før ny teknologi er på plass i hele landet.

Erik Joner *fra NIBIO: forsker*

Landbruket står for 8 % av de utslippene vi har i Norge, 92 % kommer fra andre ting. Landbruket blir bedt om å kutte der også, selv om de har lave utslipp. Vi kan ikke slutte med drøvtyggere, vi har mest gras i dette landet og det må utnyttes. Kraftforprisen gjør at vi ikke utnytter de resursene bedre.
Dagens situasjon i Norge er at jord inneholder en del karbon. Forskjellene innenfor de forskjellige gras/korn/åpen åker er små, korn er det som slipper mest karbon.
Økt jordtemprtur er noe som gjør at karbon i jord mineraliseres. CO_2 og CH_4 finnes i jord. Metan dannes i oksygenfrie omgivelser, gjødsel, myr osv, disse bidrar til oppvarming. Lystgass N_2O i oksygenfrie forhold er 28 ganger så kraftig som CO_2.
Mikroorganismene jobber fortere i varmen og slipper ut CO_2.
Grasmark binder karbon, det gjør ikke korn etter sankthans, åpen mark binner heller ikke karbon. Karbon i jord er i en slags likevekt. Å erstatte åpen åker med gras gir økt innhold av karbon i jord. Gras kan kun utnyttes av drøvtyggere, så denne delen går i likevekt med metangassen drøvtyggerne slipper ut.
3 kategorier jord
Lett nedbrytbart 1dag til 1 år: planterester
Middels nedbrytbart 1 år til 50 år: Rester av mikroorganismer og røtter (humus)
Stabilt: 5 år til over 1000 år pyrogenet materielt kull etter skogbranner.
Organisk materiale brytes ned med forskjellig hastighet.
Tilført organisk materialet er mat for jordliv, jo mer de får, jo mer spiser de og jo flere blir de. Må tilføre mer organisk materiale for å holde likevekten.
Hvordan stabilisere karbon i jord? Alt som lever i jorden og spiser er ute etter energi. Er det ikke energi, lar de være å spise, derfor blir noen deler i jorden kjemisk stabile. Aggregater i jord beskytter organisk materiale og gjør at de blir langsommere nedbrutt.
En egenform for stabilisering som skjer mellom leirmineraler og karbon, kan mettes.
Ny rapport på mandag 11.03.19
10 metoder vurdert.

Bruk av organiske ressurser (husdyrgjødsel, kompost, slam osv.) samle inn mer matavfall. Hestebønder lar møkka ligge åpent og frese ut. Rogaland, ikke flinke å bruke husdyrgjødsla, kjører vogntog til Østlandet for å bli kvitt gjødsla, pga manglende spreieareal.
Endre jordarbeidingspraksis. Redusere jordarbeiding, mindre snuing av jord. Pløying fører til mer bruk av sprøytemidler, kjøring osv. og en oppnår ikke så mye med å snu jorda.
Drift av utmarksbeite. Endre beitetrykk i utmark, får lavere sollys når det er vegetasjon, må holde et visst beitetrykk, men lite, da vegetasjon binder karbon.
Forbedret drift av eng. Fornying av eng kontra langvarig eng. m.m - det gir ikke noe ekstragevinst å ikke pløye opp jorda.
Bruk av fangvekst/dekkvekst: kan binde O2 og CO2 – kornåkere tar ikke opp CO2 etter juni, kunne plantet fangvekster eller dekkvekster etter kornet var høstet. Dette kan ha stor betydning.
Betydningen av mykorrhiza-sopp og meitemark. – jordliv er veldig viktig. Dag Jørund Lønning sin fortjeneste at det er med. Jordliv viktig for CO2 binding. Mykorrhiza og makk bidrar til å danne aggregater i jord. Høy andel mat til marken i jorden for å ha mange. Mykorrhiza, lite av her pga mye fosfor i jorden.
Bruk av planter med større eller dypere rotsystem - Fordel å få karbon dypere i jorden, dypere enn 30cm
Biokull. Kan binde 0.9 MY CO2/ år- kan blandes inn i jorda for at den skal kunne binde mer CO2
Omgraving av dyrket myrjord - begrave torvjorda og ta opp sanden som er under, men ikke veldig mye jord dette er relevant for. Ikke et realistisk tiltak.
Regenerativt landbruk – en måte og drive landbruk på som tenker karbonbinding, jordsmonn osv. pluss ekstensiv beiting. Må ha litt arealer for å drive sånn.
Luksusdrift. Biokull = trekull. Som skal graves ned i jorden for at det skal lagre karbon. Kan lages av det meste. Gras, halm, slam, torv, alger osv. Brytes ikke ned av bakterier og sopp, får ikke energi ut av det, derfor blir det værende i jorden. Ligner litt på aktivt kull, bli en absorbent. Selges som fortilskudd til kjæledyr, Østerrike produserer mest. Kan brukes i gjødsellager, for mindre lukt og som strø. Det har en sikker karbonbindingseffekt og er ikke så kontroversielt som at vi skal slutte å spise kjøtt og slutte å ha dyr. Stabilt i et 100 års perspektiv. Det er svært porøst og ligner litt på stabil humus, ikke giftig hvis det lages på en temperatur mellom 400-700 gr C. Øker jordens PH-verdi og vannholdningsevne. Asken inneholder litt plantenæringsstoffer, ingen negativ effekt på jordliv. Det er dyrt, derfor få som lager det.

Spørsmål til Joner:

Bevaring av det vi har. Hva vi må gjøre for å ikke senke nivåene?
Svar. Vi må være forsiktig med å si at vi skal binde mer karbon, nok å holde nivået oppe og passe på at det ikke synker. Unngå å dyrke opp skog og myr er kontroversielt, men..
Svein Narve: Myrdyrking i landbruket. Framstilles som at det er en stor utfordring. Hva er lagt til grunn? At vi skal dyrke all myr her i landet? Landbruket kan dyrke max 5% av myren og industrien det samme. Resten er utilgjengelig
Svar: 4000 - 8000 dekar er lagt til grunn. Vi vet at oppdyrket myr slipper ut CO 2, men lite. Blir bagatellmessig i det store bildet.
Stig: Logikken i eller forskjellen på? Hvis du dyrker myr så får du utslipp, men du lager stort sett fast eng. Kan man forklare hva som er verst, å bruke det til industri eller landbruk?
Svar: Industri er verst, graset kompenserer ikke fra utslippet ved myrdyrking.
Stig: Knag må ta det med videre, det må gjelde alle eller ingen. Kan ikke la verstingen få lov, og ikke bøndene.

Ole Arnfinn Røysland

Norsk landbruksrådgiving

140 sau, saueklippar, avløyser. God agronomi = Godt miljø. Landbruket har biologiske utslipp, det er det vi blir beskylt for. Den største delen er metanutslipp fra husdyr er lite å gjøre med, eneste er mindre fiber i graset, slå graset tidlig.

Lystgass. Den 3 viktigste klimagassen, 3 ganger så effektiv som drivhusgass, men forsvinner/blir nedbryt nesten 3 ganger som fort som CO2.
God agronomi er bra for jorden. Fin løs jord, mindre lystgass. Lite luft, sur, pakka jord, mer lystgass. Dekkene på traktoren, hvor lite luft kan jeg ha i dem, for å slippe å pakke jorden? Lystgassen lages av nitrogenet der det er tett og surt.
Unngå å kjøre på våt mark, i tilfelle, sjekk hvor mye luft du kan

slippe ut av dekkene. Pløying, for å tilføre luft.
Vi skal være «klimabestinger» ikke verstinger, landbrukets viktigste bidrag for å redusere innholdet av klimagasser i atmosfæren er å utnytte fotosyntesen til å binde CO_2 fra luft til organisk materiale i planter og jord.
Høye avlinger gir høyere karbonbindinger og mer karbon ut i jorden, er bra for miljøet. Så vi må prøve å lage høye, gode avlinger. Til det trengs laus jord.
Hvordan øke avlingen
Når vi pløyer på våren og får et bra gjenlegg, får vi høyere avlinger og mer CO_2 - opptak i avlingen de neste årene.
Stille inn plogen skikkelig, horve så lite som mulig, og plukke stein og tromle før såing slik at frøene ikke havner dypere enn 1 cm.
Så tromler vi igjen med lite luft i dekkene. Trykk i dekket er likt trykk i bakken og alt over 0,8 bar er for mye.
God kalktilstand i jorden, god dreneringstilstand og rett grastype, er det som gir god avling. Unngå jordpakking, rett og balansert næringstilgang, ikke for mye og ikke forlite, hjelper ikke å fylle på dobbelt så mye for å få dobbel avling, snarere tvert imot. Ta jordprøver. Må være litt kobber og svovel for å utnytte nitrogenet. Nytter ikke bare kjøre på med kalium, som er en mangel i grisegjødsel, hønsegjødsel og fiskeslo. Da risikerer du å måtte behandle alle kyrne for melkefeber. Drive hele stykket. Gjødsle og kalke helt ut i kanten, kan utgjøre stor prosentandel av stykke ditt.

Hva er beite? Utmark? Innmark? Begge deler, sommermat/vintermat. Godt drevet beite utgjør 600 fe/daa som tilsvarer 3 rundballer. Graset som produseres i beite har samme behov som det på dyrka mark, en må ha lys og varme, må rydde kratt. Kalking av beite er viktig. Man må også ha næring. Nyrydda beite krever mye fosfor, viktig at dette kommer ut tidlig. Beitedrift er mye vanskeligere enn dyrka mark. Bruk øynene og se hva som vokser der, se etter rapp. Hvis du ikke klarer å skille det sjøl, klarer sauen det, det som ikke blir spist er typer gras sauen ikke vil ha, da har vi potensiale til å gjøre noe med det. Ulik drift gir ulikt resultat.

Nils Melbøe foreleser.

Spørsmål: Egil. Kalkningsmiddel, skjellsand brukt før?
Svar. Kan bruke det, men blitt veldig dyrt, kalk billigere.
Stig. Flott, gøy du åpnet med god agronomi. Dekkvekst? Kan du si noe om det? Større avling, mer CO_2- binding?
Svar: Snakker ikke om de revolusjonerende mengdene, du får jo større avling det året.
Torbjørn: Engrapp i beitene. Bruker lang tid å etablere seg. Middels greit beite, kalke og gjødsle, legge forholdene til rette for frøet og rappen vil etablere seg.

Årsmøte lørdag

Valg av referent: Vivian Huglen - valgt.
Godkjenning av innkalling og saksliste - godkjent.
Valg av ordstyrere: Egil Ulvestad og Trond Norland.
Opprop: Vivian hadde opprop.
Valg av to til å signere protokoll: Ingvild Sønstabø, Stig A. Helgesen
Valg av Redaksjonskomite: Nils Ivar Sundfør, Morten Oseland, Svein Narve Veshovda.

Årsmelding

Nils går gjennom årsmeldingen.
Solgt annonser for 162 000kr i år.
Tess sin avtale med RBS blir lite brukt. De vurderer oss til 2020, men trekker avtalen hvis den ikke blir mer brukt.
Side 11. Minneord til Samuel Thengs – første medlem i Bjerkreim BS. Nils holdt minnetale i minnestunden, det ble gitt krans fra RBS og fra Egersund BS.
Nils gikk gjennom arbeidet som er lagt ned i arbeidet for pelsdyr, og arbeidet som ble lagt ned i forbindelse med tørkekrisen.
Kommentarer til årsmeldingen.
Stig: Flott årsmelding, fantastisk arbeid.
Svein Narve Veshovda: Bruke årsmeldingen når en tar kontakt med annonsørene. Da får vi et salgsgrunnlag når vi skal ta kontakt med bedriftene. Egersund lar en av annonsørene i årsmeldingen få komme på årsmøte å snakke om sin bedrift, mot at de betaler porto for utsending av årsmelding til medlemmene i lokallaget.
Årsmeldingen ble tatt opp til godkjenning – Ble godkjent uten bemerkninger.
Regnskap
Ingvild gikk gjennom regnskapet.
Annonsepengene gjør at vi har en sund økonomi. 118 655kr i pluss på resultat.
Regnskapet ble tatt opp til votering og godkjent.
Nils forklarer renteinntekt på 20 000kr.
Vi har hatt DNB som bank, men nå vil de ikke være med å annonsere i årsmeldingen vår.

Derfor vurderes det å gå over til landkreditt, de vil gi oss 10.000 kr i året for digital annonse. Da kan alle lokallag bruke samme organisasjonsnr. til RBS, og bruke Landkreditt som bank. På den måten slipper man at pengene til lokallag går på privatpersoner. 200.000kr fra et investeringsprosjekt er satt over på høyrentekonto på landkreditt pluss 20 000kr som er renter.

Stig spør årsmøte om vi skal investere penger på annen måte enn med høyrentekonto i bank. Hvis det skal gjøres, bør det være et årsmøtevedtak på det?
Svein Narve Veshovda, mener at organisasjonen ikke skal spekulere på eiendomsmarkedet. Heller bruke pengene på lokallag. Oppsøke og skape aktivitet.
Stig: Det ene trenger ikke utelukke det andre.
Styret lager et skikkelig forslag til neste årsmøte. Legger det frem på forhånd, før en eventuelt investerer noe mer.

Budsjett og Arbeidsplan 2019. Ingvild gikk gjennom forslag til budsjett for 2019 – Regnskap godkjent.
Arbeidsplan. Punkt 1. Sosiale medier, lik og del. Punkt 2. Fortsetter arbeide med mailadresser og telefonnr. Punkt 4. Agrovisjon har samme datoer som landsmøte. Viktigere å få folk til å komme på landsmøte og fylkesårsmøte enn Agrovisjon. Punkt 5. Studietur. I Østerrike får bonden betalt for å lagre karbon i jorden. Prosjekt i Rogaland der vi skal prøve å måle karboninnhold i jord, sammen med Dag J. Lønning. Hatt et første møte hos fylkesmannen. Teknologien som må til har vi. Dag J. Lønning styrer dette.
Arbeidsplan - godkjent.

Stian Espedal fra Nortura.

Valg 2019

Leder: Nils Melbøe, Sandnes BS, ønsket ikkje gjenval.
Forslag på ny: Stig Arild Helgesen, Tysvær og Bokn BS.
Valg 1.år – enstemmig valgt.
Nestleder: Torbjørn Norland, Strand og Forsand BS - ikke på valg. Styremedlem: Svein Magne Skadsem, Sandnes BS - ikke gjenvalg.
Forslag på ny: Alf Olav Erevik, Strand og Forsand BS.
Valg 1.år – enstemmig valgt.
Styremedlem: Geir Aksdal, Tysvær og Bokn BS - ikke på valg.
Styremedlem: Ingvild Sønstabø, Tysvær og Bokn BS - ikke gjenvalg.
Forslag på ny: Eldar Melbøe Kyllesø, Sandnes BS.
Valg 2.år. Benkeforslag på Mikal Nordbø - valgt.
Styremedlem: Kjell Helland, Strand og Forsand BS.
Gjenvalg 2.år. Styremedlem: Sofie Eckhoff Gjermestad, Eigersund BS - gjenvalg 2.år.

Varamedlemmer:
Alle på valg i 2018.
1. Svein Erik Ørsland, Egersund BS. Forslag 1.år – enstemmig valgt.
2. Michal Nordbø, Sandnes BS forslag 1. år.
Benkeforslag på Eldar Melbøe Kyllesø som 2. vara – enstemmig valgt. 3. Ingvild Sønstabø, Tysvær og Bokn BS - forslag 1.år – enstemmig valgt.

Revisorer forslag 1.år:
Solveig Horve og Egil Osaland, begge fra Sandnes BS – enstemmig valgt. Nils Melbøe ble valgt inn i valgkomiteen for 3 år.

Søndag

Torbjørn jordbruksforhandlinger
Har vært med i jordbruksforhandlingene siden 2014. Hovedavtalen ble vedtatt i 1950. Forhandler om pris samt andre forhold som påvirker landbruket. Bruker stort sett en hel dag på å vise til sitater og merknader i stortingsmeldinger og regjeringens politiske plattform. Ny Stortingsmelding i 2017 i Sylvi Listhaug sin favør, men ikke slik som FRP hadde håpet på.
I stortingsmeldingen ble det ekstra fokus på små- og mellomstore bruk og landbruk over hele landet. Det blir forhandlet om målpris på ku, melk, geit, gris, poteter, grønnsaker og ulike tilskuddsordninger. Hva skjedde i 2014, vi ble sluppet fri ...
Sau: Lammetilskuddet økte fra kr 206 til 500: F ør mest på de 50 første sauene, nå tilskudd fra 1-100 sauer. Flyttet penger på arealtilskudd grovfor fra de små til de store, og bunnfordraget ble doblet.
Melk: Kvotetaket ble økt fra 400 000 til 900 000 i melk, ønske fra Listhaug var tak på 1,2 mil. Tilskudd over 50 storfè, ble lagt til 800, før var det ikke noe på over 50 og økning fra 26-50
Hva har skjedd fra 2014 til i dag. De som hadde mellom 35-45 kyr fikk en veldig boost. De med mellom 0-15 kyr har ligget rimelig flatt, det samme gjelder for de mellom 15-25 kyr.

Godt salg!

Vi trenger enda flere bønder!

- Svært konkurransedyktige priser og vilkår
- God oppfølging fra dyktige produsentrådgivere
- God støtte til nye brukere
- Tilbud om faglige og sosiale arrangementer

Besøk oss på www.fatland.no og sjekk våre bonuser, priser og vilkår. Eller ring Fatland Jæren, tlf. 97 97 21 20

Fatland

De største endringene skjedde på frukt og grønt. Før fikk du opp til 80 da på grønnsaker og 40 da på frukt, mens det da ble åpnet og du får for alt du har.
Fra 40.000 til millionutbetalinger. De med mindre en 40 da mister penger og de store får mer. Minsket tilskuddet på frukt under 40 daa og grønnsaker under 80 da.
Inntektsmålet. Skal være å sikre rekrutering og å løfte inntektsmulighetene og redusere inntektsgapet i landbruket. Bryte når det blir snakk om fordeling av penger en ikke er enig i.

Rune Nydal

Kommer fra Sogn og Fjordane, driver med melk/kjøtt og små - kraftverk
Karbonkretsløpet.
Kuen spiser gras og produserer metan. Metanen er oppi atmosfæren i en 10 års tid før den blir til CO_2 og blir tatt opp av planter igjen.
Karbonkretsløpet går i et kretsløp. Fotosyntesen er grunnlag for alt liv. Forbrenning av ved er omvendt kretsløp av fotosyntesen. Eller tre som råtner, samme prosess, som fotosyntesen.
Nullutslipp i 2050? Da må vi slutte og puste også, når vi puster inn tar vi opp oksygen og puster ut CO_2. Et menneske puster ut 1 kg CO_2 hver dag.
Myr er ca 9% av arealet i Norge. I myr er det masse karbon og en stor mengde CO_2. Myren lekker metan omkring 12,5kg/daa/år, tilsvarer et utslipp på 8 mil tonn CO_2 per år. Dette er ikke med i regnskapet på utslipp. Heller ikke pusting av mennesker.
Utslipp fra fly som går fra Norge til utlandet er ikke regnet som utslipp i Norge, på statistikken. Samme med båter som går fra Norge til utlandet. Innenlands blir

Rune Nydal og Nils Melbøe.

Odd Ivar Berget fra Mattilsynet.

regnet med. Det grønne skifte, vi skal legge om fra fossil energi til mer grønn energi.
Hvis en ikke forstår karbonkretsløpet og fotosyntesen har en heller ikke et godt grunnlag for å ta gode beslutninger.

Mattilsynet - Odd Ivar Berget, Utdannet agronom og dyrlege.
Mattilsynet og dyrevelferd, de utvikler regelverk, fører tilsyn kommuniserer og veileder om regelverk.
Mattilsynet har ansvar for å føre tilsyn med at dyrevelferdsreglene blir overholdt. Møte mellom mattilsynet og bonden skal være så forutsigbart og konstruktivt som mulig. Vi bruker mye tid på opplæring av hvordan man møter bonden når man kommer på tilsyn.
Det kom nye personvernregler i EU i fjor, nå kan ikke mattilsynet dele navn, bilder o.l, slik som de kunne før. Skal fortelle hvem de er, hvor de kommer fra og hva som skal kontrolleres når de kommer. Dyrevelferden i Norge er i hovedsak god. Utfordringer er tap på beite, driftsformer og slaktegris.
Mattilsynet får masse bekymringsmeldinger hvert år. I 2017 fikk de 10.000 stk. Må ofte reise ut, mesteparten av disse er på kjæledyr.
Slaktegrisprosjektet, utførte uvarslet kontroller i ca. et år og hentet inn informasjon om hvordan det lå an. Fant mange avvik.
Klassifisering av dyrehold har stor, middels eller liten risiko. Du blir ikke informert om hvilken klasse du er i, men har du besøk av Mattilsynet ofte, er du ikke i grønn klasse.
Dårlig dyrevelferd må stoppes tidligere, enten med varig bedring, eller med avslutning. Kan ikke holde på i 10-15 år med dårlig dyrevelferd, det er dårlig for næringen.
Representanten fra Mattilsynet, ble godt mottatt av årsmøtedeltagerne. Det ble fokusert på problematikken: Hvordan skal bonden bli møtt når Mattilsynet kommer på besøk. Ydmykhet, respekt og ikke en «ovenfra og nedholdning», var noen av det som ble nevnt. Mattilsynet ønsker å bli invitert på lokale møter.

Stian Espedal, Nortura

Fra Forsand kommune. Skulle bli bonde, gikk på jordbruksskolen, men ble skolelei, ble avløyser. Begynte i Nortura som sommerjobb i 1995, begynte fast i 1997, har jobbet i slaktehallen i 18år og ble så rådgiver på sau, driver også med slakte- og skjærekurs.
Jeg mener at å drive med sau på utmarksbeite, er verdens fineste

tks EasyFeed

Nordens suverent mest solgte automatiske foringsanlegg i 2016/17/18/19

- Kan fore inntil 20 grupper med 12 startider pr gruppe
- Kan punktutfore, tilpasset båsfjøs
- Individuell fôrmengde til hver gruppe
- Opsjon med vektutfôring
- Inntil 2 kraftfôrslag og et grovfôrslag
- Enkel styring m/mobilt touchdisplay
- 62 doble kniver i HARDOX
- Hurtigfeste av kniver
- Sentralsmøring som standard
- NORSKPRODUSERT

"TKS EasyFeed er en helt ny automatisk utforingsløsning for både storfe og småfe. Den er tilpasset og forenklet slik at den vil kunne passe for de fleste vanlige besetningstyper og størrelser i Norge. Det er en av de aller rimeligste metodene for å autmatisere föringslinjen. Robust og velprøvd teknologi. Tilpasses i eksisterende fjøs, ved ombyggninger og i nybygg. Velges av både sauebønder og storfebønder."

Et meget gunstig alternativ for å kutte ut kjøretid og driftskostnader med en kompaktlaster.

tks FeedBelt

- Robust og solid
- Kjøres på 1-fas
- Manuelt eller helautomatisk
- Takler langt gras
- Opp til 6m opphengsavstand
- For storfe og sau/småfe
- Tilpasses de fleste forhold
- Mulighet for flere fyllekilder
- NORSKPRODUSERT
- Markedets mest komplette løsning

Stolt leverandør til Norges viktigste yrkesgruppe !

«TKS FeedBelt er en unik videreføring av det velkjente og solide bandforingskonseptet, men med mulighet for automatisering og betjening av de fleste typer besetninger, med både grovfor og kraftfortildeling»

tks AGRI

www.tks-as.no

Ta kontakt med din forhandler idag

kjøttproduksjon. Nortura har slakteri over hele landet. Det har vært noen tøffe år. Konsernleder måtte gå, grep som er blitt gjort har vært veldig bra, godt lederskap har mye å bety.
Små marginer på produktene, lønnsomheten faller i hele kjøttproduksjonen, mye egne merkevarer. Gilde selger dårligere. Overkapasitet i bransjen.
Nortura er bondens selskap.
Nortura skal gjøre veien kortere fra bonden til bord.
Grossistdistribusjonen. Måtte begynne å pakke i papp, det ble veldig dyrt. Nortura måtte ta den kostnaden, selv om den egentlig skulle deles. Svin er redusert, de sparte 80 mil kr i 2018 og håper på 30 mil til i år.
Driver og legger om til nytt datasystem, (SAP) skal føre til økt lønnsomhet og skal kunne fjerne personer i prosessen. Skal være klart innen 2021. Effektivisering av transporten er også et punkt i innsparingen.
Hva kan bonden gjøre for å løfte selskapet? Levere rett dyr til rett tid, bruke min side ved innmelding, være kvalitetsbevisst i produksjonen og bruke innmeldingsavtaler. Feilmerket dyr er et problem, hvem eier dem?
Mål for 2022: Samme lønnsomhet som i 2016, leveringsgrad og kundetilfredshet som er høye. Redusere kostnadsinnsparing på 700-900 mil, økt deltagelse på kretsmøtene.
Positiv utvikling på lagerbeholdningen til Nortura. Ned på storfe og sau, men fremdeles opp på gris. I 1996 slaktet vi 2,5 kg lam per kg sau, i 2015 var tallet 4 kg per kg sau. Dette er økende. Regner med en nedgang på 4% i sauenæringen, 50 000 søyer mindre på beite i år, 56.000 færre lam.

Spørsmål:
Nils: Avgjørende at det går godt med Nortura for da går det godt for oss også. Veldig imøtekommende og snille dyretranspotører. Slakteriavfall fra pelsdyr, kan gi et tap for bonden på bort imot 2 kr/kg.
Svar: Ja det blir det.
Nils: Må ta det med videre til jordbruksforhandlingene.
Telledato, kalver etter 1.mars, blir ikke melkekyr. Må vekk fra telledato, at du får betalt ifra det du leverer. Ta med til jordbruksforhandlingene.
Nils: Verkebyll. Puljetillegg.
Svar: Skulle vært fjernet, alle tilleggsytelser. Men må være slik pga konkurransetilsynet.
(Nortura) kommentar fra Torbjørn: Leif Forsell mener vi ødelegger for oss selv med puljetillegg. Ødelegger strukturfordelene vi får i jordbruksavtalen.

Arthur Salte, Tine:

Hvordan sikre fremtiden for alle melkeproduksjoner?
Utfordringen er at vi bruker mindre, vi spiser og drikker mindre meieriprodukter. Ost, melk og yoghurt går ned, mens smør går faktisk litt opp 1,5%
Enorm forandring i måten vi spiser på. I gjennomsnitt er en familie kun sammen 5min i løpet av dagen til et måltid. Vi kjøper mindre brød og melkeprodukter, mer «ta med på farten mat».
Nye trender fra Sør-Europa og Middelhavet er inn. Tine har nok vært litt treige med å følge etter. Tine har nå kommet med flere «inn i tiden produkter», vegetar, proteinpudding, plantedrikk osv.
Ikke norsk korn i produktene, kornet kommer fra Finland, det

Arthur Salte fra Tine.

er ikke kapasitet i det norske markedet til å ta ut norsk korn, men Tine er interessert.
I utlandet får du sjokolademelk på MC Donalds og danskene drikker sjokolademelk til pølse, det får vi ikke i Norge.
Tine har samarbeid med Apotek 1, og har sin egen E+ serie som går mot eldre eller folk som trenger mer næring. Meny er en kjede som er villig til å prøve ut nye produkter lenger enn 2 uker. Tine prøver ut Norsk Cheddar i lag med Orkla. Tine har også allianse med andre produsenter. Tine ønsker å være en stor distribusjonsaktør. Tine har 1000 lastebiler på veiene, fantastisk syn og reklame. Importen har økt fra 140000 tonn til 300000 tonn på 10 år. Yoghurtimporten er stagnert, men smaksatt melk har økt veldig. Ost har også økt mye. Revet ost ble importert og økt med hele 19% på 1 år.
PU - prisutjevning skal bidra til at melkeprodusenter får samme pris for melken sin uavhengig av geografisk lokalisering og hva den blir brukt til. Ble innført for at målpris på melk skulle oppnå.
Torbjørn gikk gjennom Gjensidigeavtalen.
Årsmøte gir styret lov til å sende ut pressemeldinger på vegne av årsmøte. Redaksjonskomite la ikke frem noen forslag. ■

ÅRSMØTE-TALE 2019

Ved vegs ende!

Det må vere lov, etter så mange år og bruke litt tid til reflektering. Det er mange personar som kunne vore nemnde. Mange styremedlemmer i all slags verv, sekretærar og vanlege medlemmer. Takkar alle for innsatsen, for dei alle, ubetalt og pur dugnad. TAKK!

RBS vart skipa 17.12. 1938, altså 81 driftsår til no. Nordfylket var særs sentralt, den gang som no.
Liste over leiarar: →

17.12.1938 – 27.03.1940	**Torgeir Tveit**	**Nordre Skjold**
Fram til 03.04.1948	**Knut C. Rønnevik**	**Tysvær**
Til 21.10. 1951	**Sjur Veen**	**Sandeid**
Til 21.03. 1953	**Ånen Susort**	**Tysvær**
Til 21.01. 1966	**Bjarne Hervik**	**Tysvær (13 år)**
Til 11.03. 1967	**Torleif Larsen**	**Nærbø**
Til 04.04. 1970	**Karel Vogelfart**	**Nærbø (7 år)**
Til 26.02. 1977	**Bjarne Hervik**	**Tysvær**
Til 10.02. 1979	**Ingvald Lundervold**	**Tysvær**
Til 19.03. 1983	**Åge Bratthammar**	**Nord Karmøy**
Til 08.03. 1985	**Jan Hetland**	**Hjelmeland**
Til 12.03. 1988	**Torger Surdal**	**Lund**
Til 08.03. 1991	**Amund Birkeland**	**Bjerkreim**
Til 08.03. 1996	**Olav Hetland**	**Hjelmeland**
Til 09.03. 1997	**Svein Kåre Eggebø**	**Finnøy**
Til 09.03. 2003	**Nils S. Melbøe**	**Sandnes (6 år)**
Til 09.03. 2008	**Svein Narve Veshovda**	**Eigersund**
Til 09.03. 2009	**Gina Osaland**	**Sandnes**
Til 07.03. 2010	**Kjell Tysdal**	**Hjelmeland**
Til 09.03. 2019	**Nils S. Melbøe**	**Sandnes (9 år + 6 år)**
Frå 09.03.2019	**Stig Arild Helgesen**	**Tysvær og Bokn**

Det første årsmøtet eg var med på var i 1983. Det året fekk vi heile 511 nye medlemmar og 14 nye lag. Rogaland vant vervekonkuransen i NBS det året.
Kravet til jordbrukstingingane i 1983 var om lag som i dag Høgare sjølvforsyning, minimum 50 %, noko Stortinget og meinte den gong. Auka produksjon på norske ressursar, særskild i dei område av landet som slit med synkande folketal og sysselsetjing. Få bukt med overproduksjonen, maks 35% kraftfôr i mjølkeproduksjonen. Gjere kraftfôrbruken over 35% ulønsam. Tak ved 1,6 årsverk. Stimulere til matkorn og proteinrike vekstar. Er det nokon som drar kjensel på desse krava, og er dei ikkje gjeldande framleis? Sentralt i alle åra har vore at innkjøpte driftsmiddel fortreng bondens eigne ressursar, som jord, beite og arbeid. Altså, kapitalen overtek meir og meir av grunnlaget for produksjonen.
Så er det fordelinga av midlane og prisane på produkta våre. Kampen for ei rettferdig fordeling, basert på arbeidsinnsats og ikkje volum har alltid vore sentralt i arbeidet. Matproduksjon kan ikkje baserast på dugnad, kort sagt.

Samvirke

Ein anna sak som det har vore strid omkring, er Bonde- og Småbrukarlagets tilknyting til samvirke.
På det siste møte før 2. verdskrigen, vart det protestert på at «meieri, egglag og likande organisasjonar vart innmeldt i Norges Bondelag. Argumenta mot var klassestrid og forskjellbehandling som ikkje tente jordbruket. Lite visste dei då i 1940, at dette var siste årsmøte dei hadde pga. krigen. Dei måtte avslutte verksemda. Norges Bondelag let seg delvis nazifisere, mens NBS vart oppløyst i 1941. Det var då, Landbrukssamvirkets Felleskontor, blei underlagt Norges Bondelag, og endra namn til «Norsk Landbrukssamvirke», at kløfta verkeleg oppstod. I 1984 utgjorde overføringane til Bondelaget heile 20 millionar kroner, mens NBS blei avspist med kr. 150 000. Det har vore diverse initiativ til å få oss samla igjen, men Rogaland Bonde- og småbrukarlag har ikkje slutta seg til noverande «Norsk Landbrukssamvirke» i Rogaland.
Mitt syn er klart, sa dåverande leier i 1985, Jan Hetland: «Ingen er meir avhengig av samvirket enn småbrukaren».
Men - dei må:
- Vere uavhengige og nøytrale med omsyn til faglaga.
- Verne om alle medlemmer.
- Ha ein struktur som fremjar solidaritet mellom bønder.

Eg synes Jan Hetland sine ord den

«Ingen er meir avhengig av samvirket enn småbrukaren».

gong var kloke. Det nye styret må vurdere framtidig tilknyting til samvirke. Men, det vil ikkje vere tvil om at RBS støttar samvirke i kjøp og sal. Spørsmålet er korleis det skal formaliserast i praksis?

Stridsemne

Ein annan leier, Torger Surdal, sa i 1990.: «Vi har ikkje utnytta dei rammevilkåra som politikarane gav oss». Med det meinte han at vi ikkje klarte å realisere politikken vår gjennom forhandlingane, fordi Bondelaget og den dominerande parten, heile tida arbeide for, «færre, og sterkare bønder». Kampen mot minstefrådraget, det vi med rette kallar straffeskatt for dei minste, har vore sentralt. Rogaland Bondelag kravde at ingen skulle få tilskot for produksjonar under 0, 35 årsverk, for kvar produksjon. At dette ville slå beina under mange bruk, og ikkje minst dei som driv fleire produksjonar på ein gard, tok dei ikkje omsyn til. Heile tida har det vore strengare krav til dei minste.

Toppen vart nådd av Lars Sponheim, som fekk til momsgrense på kr. 50 000 pr. bruk. Dette gjorde at t d. 1/3 av bruka på Bømlo vart nedlagde i 2001.

Bruksnedleggingа vart av mange framstilt som ein naturlov. I mange år var nedleggingstakten over 10 bruk kvar dag. At dette har utarma norske bygder, kan det ikkje vere tvil om. Høgrentepolitikken i 80/90 åra, med rente på 18 % var knallhard for samfunnet. Dette var og ein viktig sak å kjempe mot. Likeins WTO og GATT forhandlingane. Men den verkeleg store saka, var EU-kampen. RBS gjekk til innkjøp av ein kampanjebuss som vi reiste fylket rundt med. Vi var høgt og lågt, men mest der folk var, på kjøpesentera, gågater osv., der vi propaganderte.

Trekkplasteret vårt var Aina Edelmann. Ho hadde stor appell blant befolkninga og var ei mektig stemme på Nei-fronten. Mange av lokallagsleiarane våre var sentrale i lokale nei-organisasjonar. Stolt kunne vi sende ut ein pressemelding 28. nov. 1994 kl. 21.01 som første organisasjon i Norge, med tittel: «FOLKET SA NEI». Det var ein sjans å ta, basert på TV2 si valdagsmåling, men vi fekk rett!

Dette med å aksjonere på ulike vis, har vore viktig for RBS.

Anten det er henging av kyr føre Stortinget, rundballar i gatene, sal av varer til innkjøpspris eller vanleg marknadsføring av landbruket, har det hatt verknad, og vi har klart å sette spor etter oss. Vi har heldt oppe presset på politikarane, og oppslutninga om norsk landbruk har auka i befolkninga.

Produksjonstilpassing på mjølkesektoren med to-pris, kvoter, utkjøpsordning, etableringsstopp, samdrifter, regler for desse kunne eg skreve mykje om, men nemner det berre her. Dette er eit evigvarande kapittel for jordbruket, og vi er langt frå kome i mål med dette. Ein mektig drivar i endring av politikken har vore prisen på kraftfôr. NBS blei i 1913 oppretta for å sikre billeg korn til småbrukarane. Her stod Bondelaget òg på motsett side. Rogaland Bonde- og Småbrukarlag var tidleg ute med å forlange styring av kraftfôrprisane. Vi har sidan 80-talet arbeidd for at prisnedskrivinga på kraftfôr skal avviklast. Lundteigen si rolle med å skape eit anna fleirtal i Alstadheimutvalet var godt og klargjerande for mange, men til d.d. fånyttes. Den store omleggingа var det Gunnhild Øyangen, AP og Frp, som var arkitektane for. Over natta gjorde ho kraftfôret 1 kr. billigare. Resultatet av dette ser me framleis. Norske ressursar vert bytta ut med billeg import, no mest frå Sør-Amerika.

Sluttord

NBS har verdsrekord i å bryte forhandlingar. Det har vore vår protest mot den forferdelege utviklinga i norsk landbruk. Men, det er klart at denne strategien har sine begrensingar, utan at eg vil gå nærare innpå det her. Men, i dag er nok Bondelaget meir på line med NBS, enn dei nokon gong har vore. Det vi har lukkast mest med, er kanskje kampen for eit reint norsk landbruk. Salmonella, antibiotikabruk, skrapesjuke kan vere døme på dette. Beitetilskot og omrekningsfaktor, kamp mot ran av sauehaldet, har vi vore gode på. Og ikkje minst direktesal frå bonden med verdiskapingsprogram og no REKO-ringar som kjem for fullt. Vi har fortsatt store utfordringar i jordbruket. Eg er særs nøgd med at det no kjem nye krefter inn i leiinga av RBS. For meg har det vore utruleg interessant og gitt meg mykje glede i kontakten med folk på dei ulike arenaane eg har fått høve til å vere med på. Alt arbeidet som vi saman har lagt ned, har gitt meg inspirasjon i arbeidet som leiar. Eg ynskjer det nye styret lukke til, og vil fortsatt vere med i arbeidet for eit godt norsk landbruk.

Takk for meg!

Nils S. Melbøe

Foto: Morten Berntsen

Landsdekkende mentorordning i landbruket fra 2020

– alle kan søke!

Mentorordninga i landbruket er en gylden mulighet til å få inn nye ideer i drifta, sier Agnete Fauskrud, som har vært sauebonde i fem år.

Da en NLR-rådgiver tipset henne om tilbudet fattet hun umiddelbart interesse og søkte. Nå anbefaler hun alle ferske bønder om å søke om sin egen mentor.

Mentorordninga i landbruket innebærer at en fersk bonde gjør en formell avtale med en erfaren kollega om å bistå som diskusjonspartner i drifta gjennom ett år. Tilbudet omfatter alle produksjoner, også Inn på tunet, lokal foredling m.m. Nå er ordninga utvidet til hele landet. Norsk Landbruksrådgiving (NLR) har ansvar for mentorordninga i samarbeid med Norges Bondelag, Norsk Bonde- og Småbrukarlag og Innovasjon Norge. Det gis økonomisk støtte over jordbruksavtalen.

Regional oppfølging

Alle mentorpar blir tilknyttet en regionkontakt i NLR. Før de setter i gang får de opplæring i hva opplegget går ut på og hva det vil si å være mentor.

Opplæringen skjer regionvis der mentorer, unge bønder og regionkontakter i NLR møtes. Mentorparene inngår en avtale som innebærer kommunikasjon og møter gjennom ett år. Mentor mottar 8000 kroner for arbeidet.

Gode tilbakemeldinger

– Mentorordninga har fungert veldig godt i de tre årene den har vært i drift. Vi ser at mange har stort utbytte av å delta. Dette er et gjennomarbeidet opplegg med opplæring av mentorer, samlinger og oppfølging gjennom året, sier Mette Feten som er ansvarlig for mentorordninga i NLR.

Nå har du muligheten til å være med i mentorordninga i landbruket, enten som mentor eller fersk bonde.

EuroPRO
Karmøy Sveis & Landbruk

Telefon 917 30 910

Alt innen plastrør og deler

MORTEN AARSLAND & CO
RØRHANDEL 4362 Vigrestad

Tlf. 46 96 48 35 e-post: fakt@drens.no www.drens.no

- Kjent for låge priser
og hurtig levering -

VELKOMMEN!

DU FINNER OSS I AKSDAL NÆRINGSPARK

Eiksenteret Haugesund

Eikeskogvegen 72, 5570 Aksdal – Tlf. 52 75 44 44

EIK SENTERET

soolo

Få full kontroll på tanken

- Full kontroll via Soolo web/app løsning
- Taknivåene uansett hvor du er.
- Kontrollpanel via app eller nettleser med full oversikt over dine tanker.
- Alarmfunksjonen varsler ved lavt nivå eller stor variasjon.
- Bestille påfylling rett fra mobil

Bryne: Robotveien 6, Bryne
Konrad Ree Tlf. 915 24 449
E-post: konrad@knapphus.no

Vats: Haukelivegen 495, Øvre Vats
Bjørn Håsto Tlf 97101907
Epost: bjorn@knapphus.no

Knapphus Energi

soolo

Populært med sau og lam under Taudagen

I april i fjor deltok lokallaget Strand og Forsand på Taudagen. Å få klappe små lam var svært populært for alle barna. Flere foreldre slet med å få barna med seg videre, så her var det så mange barn at vi ikke fikk tatt noen bilder selv under arrangementet. Noen barn kom med alle lommepengene for å prøve å få kjøpt lam til å ha med seg hjem i hagen, så kanskje noen unge bondespirer ble vekket?

Telefon sentralbord: **22 00 59 10**
E-post: **post@smabrukarlaget.no**

Kontonummer: 8101.05.36928

www.smabrukarlaget.no

Layout og design:
hiljabirgitte@live.no

HELLELAND BIL
OG LANDBRUK AS

Sirdalsveien 42, 4376 Helleland - Tlf. 51 46 60 40 - Mail: arne@hellelandbil.no

Vi er deres HCP forhandler i Sør Rogaland og medlem i HCP Ringen
Vi er deres Lokale Bilverksted og utfører EU kontroll,service og reparasjoner på alle merker

DEUTZ FAHR ISEKI KRONE Zetor

KAMLED Kellfri MECA CORRIGAN

HCP Norge HCP Ringen

ÅPENT: MANDAG – FREDAG KL. 08.00-16.00

www.hellelandbil.no www.hcpetersen.no www.hcpringen.no

Store angrep av stankel-bein-larvar i Rogaland

I år er det store angrep av stankelbeilarver i Rogaland. Angrepa er spreidde over det meste av fylket og for det meste er det kulturbeite som er råka. Dei bruka som er hardast råka må allereie no nytta deler av neste års vinterfor for å dekka inn avlingstapet i beita.

Tidlegare år har det vore rapportert store frostskader på beita . Ekstremt sein snøsmelting i fjellet har også ført til dei same problema for dei bruka som har slike beite som ein del av næringsgrunnlaget sitt.

2013: Enorme vinterskader på både inn- og utmarksbeiter.
2015: Store snømengder i fjellet, sein heiaføring.
2017: Berre regn, heile summaren.
2018: Tørke.
2019: Stankelbein.

For dei fleste husdyrbrukarane i vårt land er beite, på inn og utmark, ein viktig del av næringsgrunnlaget. Det er også eit politisk mål at me skal nytta dei store beiteressursane me har i landet vårt.

Sett i lys av dette er me undrande til at det ikkje vert vurdert som grunnlag for avlingsskadeerstatning når ein opplever store avlingstap på desse areala.

Stig A Helgesen, leiar RBS

Me tek vare på bøndene sine interesser!

Kom innom for ein drøs. Leverar over heile fylket!

Bøndenes Innkjøpslag SA

- Medbestemmelse gir lågere prisar

Åpningstider: Mandag-fredag 8-18, lørdag 9-15. Hovevn. 34, Sandnes. Tlf. 51 66 08 81 / 480 31 605

Da klarer de ikke engang å bli

LEDEREN VÅR I HAUGESUNDS AVIS

Stig Arild Helgesen, leder i Rogaland bonde- og småbrukarlag, bor på garden Steinbru i Tysvær. Han mener at dyrket mark skal brukes til matproduksjon – om det nå skjer i stor eller i liten skala.

– Selv driver jeg med sau og har arbeid utenom bruket. For hvor mange familier lever egentlig fullt og helt av jordbruk i dag, spør sauebonden.

– Du trenger flere bein å stå på for å få det til å gå rundt, ikke minst her på Vestlandet.

Det han og de andre bøndene og småbøndene i laget synes er det dårligste alternativet av alle er at spekulanter skal få kjøpe opp landbrukseiendommer som investeringer.

– De presser da unge folk som vil drive brukene ut av markedet og så lar de gjerne driften forfalle i påvente av at de kan lage hytte- eller boligtomter på den dyrka marka. Vi har allerede sett eksempler på dette i vårt distrikt, sier Helgesen.

Han tenker at også de som mange regner som hobby-brukere tilfører bygdene en eller annen form for kompetanse og dermed er en berikelse for kommunen.

– Det blir flere dugnadshender, flere barn i skole og barnehage, flere til å drive idrettslaget. Slikt er vi positive til. Når folk vil ha småbrukene som feriesteder, er

vi mer skeptiske. Ingen trenger 50 dekar dyrket mark rundt seg for å kunne feriere. Mens bygda trenger sine innbyggere året rundt. Og her ser vi presset mange steder i denne kommunen, for eksempel i Nedstrand, der landbruket nå er svekket og mange ønsker seg fritidseiendom.

Stor interesse for markvandringa til Tysvær og Bokn

enige om å male utedo-døra...

Foto: Haugesunds Avis

Lederen i bonde- og småbrukarlaget påpeker at store slekts-sameier også ofte skaper problemer i forhold til drift av gårder og ønsket om lys i stuevinduene året rundt.

– Når søsken overtar et bruk som arv og så skal bli enige om hva som skal skje med det, hender det at det stopper opp. Særlig fordi det er en forventning om at alle skal være enige om alt. Derfor er det viktig at den eldre generasjonen våger å ta fatt i dette og rydder opp før de går bort. I verste fall kan bruk ende opp med å ha åtte til 15 eiere når tredje generasjon kommer inn i bildet. Da klarer de ikke engang å bli enige om å male utedo-døra ...

I samrådingsmøter med kommunen har Bonde- og småbrukarlaget bedt kommuneadministrasjonen ta kontakt med eiere av bruk som ikke blir drevet. De forsøker også å stimulere til generasjonsskifter og til at unge bønder blir prioritert.

– Det finnes en paragraf i lovverket om «vannhevd», men den tas svært sjelden i bruk. I likhet med paragrafen om bo- og driveplikt er den dessverre i stor grad en sovende paragraf. Jeg mener imidlertid personlig at det ikke burde være lov å la bruk som er bygd opp på arbeidsinnsats i generasjoner, pluss ikke så rent lite offentlige midler, forfalle, sier Stig Arild Helgesen.

Jarlsberg på veg til Irland

KLIMA:

Tida for tulletiltak er over!

Klimadebatten dei siste åra har framstilt landbruket som ”klimaverstingar”. CO_2 og metanutslepp frå myrjord og husdyr som utan samvit rapar og fis, vert blant politikarar og i media framstilt som dei verste utsleppa samfunnet vårt står for. Rogaland Bonde- og Småbrukarlag krev at det vert ført ein klimarekneskap for landbruket der alle faktorane vert tekne med, også dei som reduserer CO_2 utsleppa!

Bøndene ,er den yrkesgruppa som kanskje vil bli hardast råka av klimaendringane, kjenner seg ikkje att i problembeskrivinga og fortviler over tullete tiltak som vert sette i verk.

Ser ein bort frå statsallmenningane og Finnmarkseigedommen er det stort sett privateigande bønder som forvaltar areala i landet vårt. Svært lite av dette arealet er fulldyrka, men på det meste er det plantedekke. Fotosyntesen som, i denne samanhengen, sterkt forenkla kan forklarast som ein prosess der grøne planter samlar CO_2 og frigjer oksygen, skjer på alle areal der det finns grøne planter. Likevel er det berre det som skjer på den dyrka jorda og gjennom husdyra som skal førast på landbruket sin ”konto” i klimarekneskapen.

Klimarekneskapen for landbruket vert altså ført utan ei inntektsside, det er berre utgiftene som skal førast. Det skog og jord fangar opp, tel ikkje med. Slik sett er det ikkje rart at landbruket kjem dårleg ut. Rogaland Bonde- og Småbrukarlag krev at det vert ført ein klimarekneskap for landbruket der alle faktorane vert tekne med!

Så er det sjølvsagt slik at også landbruket bør og skal vera med for å bidra til eit betre klima. Logiske tiltak , som er fagleg begrunna, vil norske bønder støtta.

NIBIO kjem i desse dagar med ein rapport som beskriv kvar dei største problema i landbruket ligg og som skisserer kva tiltak som har størst effekt på klimaet.
Det tiltaket som kjem best ut for å bidra til å mest mogleg CO_2 i jorda er å tilføra jorda biokol.

Biokol er organisk materiale som er varma opp til 400 - 700 grader utan tilføring av oksygen. Tilfører ein dette til jorda vil ein auka jorda si evne til å halda på CO_2 med langvarig verknad. I tillegg har biokol positiv verknad på PH i jord.

Biokol er i dag tilgjengeleg i svært begrensa mengder og til høg pris. Rogaland Bonde- og Småbrukarlag vil be om at det vert stimulert til auka produksjon av biokol og at det vert innført økonomiske ordningar som fører til at biokol kan tilførast all den dyrka jorda vår.

Vi forsikrer deg som jobber med landbruk

Vi er spesialister på landbruksforsikring. I tillegg har vi hele bredden av produkter både til deg og din familie. Hos oss får du konkurransedyktige priser med opptil 23 % rabatt.

Ønsker du en gjennomgang? Ta kontakt med Øyvind Øyre for en forsikringsprat.

Landkreditt.no/forsikring.no

Landkreditt
Bank | Fond | Forsikring

Ta kontakt for ein god handel!

TRAKTOR REDSKAP

Magnus Lunde Bakka
Eidfjord, Jondal, Odda, Kvinnherad, Etne, Erfjord, Sauda, Suldal og delar av Vindafjord
918 32 402 | magnus.lundebakka@fkra.no

Bjarne Aske
Randaberg, Sola, Sandnes og Stavanger
Veg, anlegg, park og industri Sør-Rogaland
928 39 444 | bjarne.aske@fkra.no

Trond Maudal
Klepp, Time og Bjerkreim
971 90 376 | trond.maudal@fkra.no

Lars Håland
Eigersund, Hå, Lund og Sokndal
900 60 062 | lars.haland@fkra.no

Roar Gundegjerde
Karmøy, Haugesund, Utsira, Sveio, Bømlo, Fitjar, Stord, Tysvær og deler av Vindafjord
414 65 967 | roar.gundegjerde@fkra.no

FJØRFÈ

Asbjørn Mæland
Rogaland, Agder
952 92 666 | asbjorn.maeland@fkra.no

I-MEK

Thomas Brådli
Jæren, Dalane
941 800 60 | thomas.bradli@fkra.no

Per Arvid E. Ueland
Jæren, Dalane
917 84 925 | perarvid.ueland@fkra.no

Torvald Øvrebø
Forsand, Strand, Hjelmeland, Finnøy, Rennesøy, Bokn, Karmøy, Haugesund, Tysvær
952 28 635 | torvald.ovrebo@fkra.no

Ola Haugland
Suldal, Sauda, Tysvær, Vindafjord, Etne, Sveio, Bømlo, Stord, Fitjar, Kvinnherad, Jondal, Odda, Ullensvang, Eidfjord
915 34 199 | ola.haugland@fkra.no

GRIS

John Skretting
Rogaland
957 03 858 | john.skretting@fkra.no

SAU

Olav Hjetland Bringedal
Rogaland, Agder
941 78 815 | olavhjetland.bringedal@fkra.no

Felleskjøpet Rogaland Agder

Formel™

Sørg for god og allsidig fôring

Vårt Formel-sortiment til sau og lam er av høy kvalitet og passer til alle fôringsbehov.

Formel Sau Ekstra	Vårt toppkraftfôr til sau fra ca. 8 uker før lamming til beiteslipp. Har et høgt protein (AAT)- og energiinnhold. **Nyhet!** *Tilsatt ekstra E-vitamin for søyer med 3 lam eller mer, og metionin for mer levedyktige lam.*
Formel Sau	Til bruk for søyer og livlam fra innsett på høsten til beiteslipp. Gir godt grunnlag for god melkeytelse. **Nyhet!** *Tilsatt metionin for mer levedyktige lam.*
Formel Sau Intensiv	Spesialblanding med svært høgt fiberinnhold. Dekker vitamin- og mineralbehovet for sau om vinteren.
Formel Lam	Kraftfôr til lam fra fødsel. Har god smakelighet og høgt innhold av AAT. Egner seg godt til kopplam/grillam og til lam på støttefôring, mens de går sammen med mora og dier på beite.

Husk også å gi dyra mineral- og vitamintilskudd Pluss Sau Pellets og Pluss Sau Appetitt.

Ta gjerne kontakt med en av våre konsulenter på kraftfôr for gode råd og veiledning.

fkra.no - ordretelefon 994 30 640

Felleskjøpet Rogaland Agder

autograf

100%
MILJØVENNLIG

Vårt pukkverk utvinner stein fra fast fjell.

Herfra produserer vi varianter av pukk, grus og industrisand som brukes direkte eller foredles til asfalt og betong - uten omveier eller tilsetting av skadelige stoffer.

VELDE
veldeas.no

PUKK OG GRUS | BETONG | ASFALT | GJENVINNING | FJELLBORING

HØYRINGS-SVAR:

Kompensasjon for avvikling av pelsdyrhald i Norge

Det er nok kjend frå før, men vi er stekt imot avviklingsvedtaket og meiner det ikkje er for seint å snu. Dette kan gjerast om, om ein vil!! I det minste kunne ein fått til ein lengre avviklingsperiode, slik at verdiane betre kunne realiserast og at farmarane kunne tilpassa seg andre alternativ.

Pelsdyrbøndene må få full erstatning for alle tap og ein rimeleg erstatning for tap av inntekter i framtida. Å nytte bokførte verdiar som erstatningsgrunnlag, er heilt urimeleg.

Rogaland Bonde- og Småbrukarlag vil:

1. Det utførast ein takst for kvart einskilt pelsdyrfarm, uavhengig av bokførde verdiar. Denne taksten må vere grunnlaget for erstatninga. Dette er jo prinsippet for erstatning i samfunnet elles.

2. Det må gjevast erstatning for sanering av anlegga, som dekkjer dei reelle kostnadene. Dette må baserast på anbodsrundar. Vi veit det er mykje sokalla spesialavfall i desse anlegga.

3. Gjennomsnittsalder på norske farmarar er 55 år, i Rogaland 45 år. Tap av inntekter i framtida, må dekkjast. Midlar til omskolering og oppbygging av anna landbruksverksemd må finansierast som ein eigen post på statsbudsjettet.

4. Næringa har bygd opp eit framifrå fôrkjøkken i Sirevåg. Dette må og takast med i erstatningane.

5. For norske bønder har samspelet mellom slakteriavfall og pelsdyrfòr våre viktig. Det har spart landbruket for destruksjonsavgifter på proteinanlegga. Våre berekningar tilseier at det utgjer over 2 kr pr. kg slakt for norske bønder. Dette må kompenserast, når Stortinget vel å avvikla ei lovleg og lønsam næring.

6. Spesielt vil vi nemne det spesielle pelsdyrmiljøet i Norangsdalen i Ørsta kommune. Dette er verkeleg ruin for ein utkantgrend. Her må det ikkje stå på pengar for å behalde bygda.

Vi lir saman med pelsdyrnæringa. Det er mange farmarar som slit og er nedbrotne av denne galskapen. I det minste må vi gjere opp for oss som samfunn, då må det ikkje vere smålegheit som gjeld m.o.t. erstatningar.

Takk, Torbjørn!

Torbjørn Norland får takk og diplom for innsatsen sin i styret i Norsk Bonde og Småbrukarlag.
Me i Rogaland Bonde- og Småbrukarlag er stolte over måten Torbjørn har representert rogalandsjordbruket i styret og ikkje minst i forhandlingsutvalet. Innsatsen han har gjort for landbruket i Rogaland og resten av landet er einestående. Tusen takk for innsatsen, Torbjørn!

Studiearbeid er gøy!

Sandnes BS har studiesirkel på Øksnevad jordbruksskule. Kom og ver med! Det er koseleg og lærerikt.

NBS sa nei til avtalen om avvikling av mjølkeproduksjonen

Norsk Bonde- og Småbrukarlag ble ikke med på Norges Bondelag og staten sin avtale om nedskalering av melkeproduksjonen.
Vi trenger små og mellomstore bønder i hele landet for å holde arealer i drift.

“Narvebygget”

“Narvebygget” er reist i tre og betong og blir lansert som et rimelig universalbygg.

Tegning: Grindabygg

Fjøs for fe flest

Kontakt oss for et godt tilbud:

PRETRE

Svein Myklebust tlf. 970 44 095

www.pretre.no

Tlf. 906 36 966

5583 Vikedal

HØYR! Vil freda dei første 100.000 litrane

28. JUNI 2019

Det handlar om å skapa semje om å skjerma dei minste.
– Landbruket treng ei nedjustering av mjølkekvotane som er solidarisk og har plass til alle, meiner leiar i Rogaland Bonde og Småbrukarlag, Stig A. Helgesen.

Grunna utfasing av Jarlsberg og auka import av mjølkeprodukt skal norske mjølkekvotar reduserast med til saman 100 millionar liter neste år. Helgesen vil at dei første 100.000 litrane av mjølkekvotane rundt om på gardsbruka blir freda, medan reduksjonen på kvotane som overstig 100.000 liter blir redusert prosentvis likt for alle. Leigekvotane blir, i følgje forslaget, redusert med same prosenttalet frå første liter.

– I botn ligg ei erkjenning om at å redusera kvotane blir smertefullt for alle. Dei fleste mjølkeprodusentane, særleg her i Vest, er små og mellomstore. Me ser det som viktig å behalda ein del av den strukturen i mjølkesektoren me har att. Då må dei små og mellomstore skjermast. Bøndene med desse kvotane er avgjerande viktige for at det skal bu folk og drivast næringsverksemd i bygder og grender rundt om i landet. Me toler ikkje ei ytterlegare svekking og avskaling.

– Kvifor brukar de ordet solidarisk?

– Det handlar om å skapa semje om å skjerma dei minste. Me er redde for at dei komande kvotereduksjonane vil medføra ei ytterlegare avskaling blant dei med kvotar i lågaste sjiktet. Helgesen, som er bonde i Skjoldastraumen i Tysvær, har registrert at mykje mjølk har forsvunne frå sine nærområde dei siste åra.

– Norsk landbruk har ikkje fleire å ofra. Rogaland Bonde- og Småbrukarlag prøver med dette å skissera ei konkret løysing der me greier å redusera totalkvoten samstundes med at me i størst mogleg grad tek vare på det me har att av struktur.

Den aukande importen av mjølkeprodukt, uroar fylkesleiaren. I pressemeldinga i samband med kvoteforslaget vil Rogaland Bonde- og Småbrukarlag også krevja at regjeringa, som dei meiner har opna for importen, bidreg.

– Viss importauken held fram, kan me berre stenga fjøsdørene her til lands. Om politikarane meiner at mjølk skal produserast i Norge, må dei setja foten ned og seia at nå er det nok. Mjølkebøndene treng draghjelp frå politikarane.

– Korleis blir reaksjonen på dykkar innspel?

– God, håpar eg. Eg er overtydd om at dei fleste vil skjøna er at dette er vegen å gå for å redusera smertene mest mogleg for flest mogleg.

Helgesen trur solidariteten mellom produsentane blir sett på ein hard prøve til hausten.

– Skal me halda fram med stolleiken, der det er tilfeldig kven som blir ståande att utan stol når musikken stoppar, spør han.

– Vårt forslag vil vera eit bidrag som gir stolar nok til alle.

Av Sjur Håland

Krokodilletårer frå bondelagsleiaren!

Etter å ha inngått avtale med staten om reduksjon av norsk mjølkeproduksjon går leiaren i bondelaget ut i Dagsrevyen og seier han er bekymra for at mange mjølkebønder må ut av næringa. Men det er jo faktisk eit resultat av ei avtale han sjølv har signert! Norsk Bonde- og Småbrukarlag hadde som inngang til denne prosessen at me ønska å fordela byrdene mest mogleg. Og å gjera det ein kunne for å sikra at me også i framtida kan produsera mjølk over heile landet basert på norske inn og utmarksareal.

Me ville skjerma dei første 100 000 litrane på alle kvotar for å unngå ytterlegare sentralisering og strukturendring i mjølkeproduksjonen. Dette ville ha skjerma kvotar opp til 250000 liter!!
Me er leie oss for at me ikkje kunne få Bondelaget med på prioritera fleirtalet av norske mjølkebønder og å seia nei til organisert bondekannibalisme.

Leder, Stig A Helgesen

Rettferdig reduksjon

Landbruk over heile landet, satsing på små og mellomstore bruk! Festtaleflosklar frå Regjeringa og Bondelaget!

Etter staten sitt skambod i forhandlingane om nedskalering av mjølkeproduksjonen kunne ikkje Norsk Bonde og Småbrukarlag vera med lenger.
Rogaland Bonde og Småbrukarlag er nøgde med at NBS i dag valde å trekka seg frå forhandlingane med staten om nedskalering av mjølkeproduksjonen.
NBS hadde som inngang til forhandlingane med Norges Bondelag å få til ei ordning som i størst mogleg grad skjerma fleirtalet av norske mjølkebønder!
Med ei skjerming av dei første 100.000 litrane for alle og deretter å bruka forholdstal kunne me få til ei skjerming av kvotar opp til 250000 liter.
Bondelaget ville ikkje vera med på ei slik ordning og skjerminga vart i felleskravet sett til skarve 30000 liter , som i praksis er alt for lite for å oppnå ønska verknad.
I Staten sitt forslag ligg det ikkje inne skjerming i botn.
Norges Bondelag og politikarar frå regjeringspartia snakkar varmt om små og mellomstore bruk og landbruk over heile landet. Standpunkta deira i denne saka syner deira sanne ansikt og viser tydeleg kva retning dei ynskjer å ta det norske landbruket.
Nedskaleringa av mjølkeproduksjonen er smertefullt nok for det norske landbruket, me treng ikkje å bidra til pina med innebygde , strukturdrivande, tiltak slik staten og bondelaget ynskjer.

Vi må bruke teknologi som er tilpasset forholdene vi driver under. Foto: Mariann Tvete.

Om å bli kjøpt ut fra norsk melkeproduksjon

Vi har for lenge lagt til rette for en teknologi som ikke er tilpasset forholdene vi driver under.

Jeg leser med interesse Erling Aas-Eng, styremedlem i Norges Bondelag, sitt forsvar for utkjøp av produksjonskapasitet i melkeproduksjonen i forbindelse med nedskaleringen ved bortfallet av Jarlsberg-eksporten.
Jeg kan være enig med Aas-Eng i at driveren i utviklingen er den teknologiske utviklingen, men i Norge har vi i altfor lang tid tatt i bruk teknologi som ikke er tilpasset forholdene vi driver under.

Aas-Eng vektlegger de økonomiske realitetene, men måten vi har innrettet oss på i norsk melkeproduksjon er neppe verken bedriftsøkonomisk eller samfunnsøkonomisk optimal uten den stimulansen gjennom ordninger i jordbrukspolitikken og billig kapital ved fornying av driftsapparatet som Norges Bondelag ved gjentatte jordbruksoppgjør har vært et viktig talerør for gjennom bruk av BU-midler og innrettingen av disse.
Stimulansen til strukturrasjonalisering i melkeproduksjonen har skyggesider som en i flere tilfelle ikke så betenkeligheter ved på planleggings- og utbyggingstidspunktet. Det blir mer utbredt transport over lengre avstander av fôr inn til sentrum for husdyrholdet. For husdyrgjødsla blir det oftest lengre transport tilbake til arealene som er basis for husdyrholdet. Dette forutsetter at bonden faktisk følger regelverket for 4 daa spredeareal pr gjødseldyreenhet (1 melkeku), som det kan bli fokus på å øke til 6 daa slik som i Sverige ut i fra et fokus på forurensning, fosforutnyttelse og bruk av fossilt drivstoff mv.

Torbjørn Nordland
24. november 2019

Vil ikkje selja hamnesiloen

Det blir feil å legga ned ein lagerkapasitet landbruket alt har hand om.

Rogaland Bonde- og Småbrukarlag reagerer negativt på at Felleskjøpet Agri vurderer å selja Stavanger havnesilo.
Moglegheita for beredskapslagring av korn og fôrråvarer i Stavanger kan dermed forsvinna, fryktar fylkeslaget. Felleskjøpet Agri kjøpte Stavanger havnesilo i 2014 for å hindra at siloen vart riven medan ein venta eit politisk vedtak om beredskapslagring. Vedtaket kom ikkje. Nå vil Fk-Agri selja og omprioritera.

– Det blir feil å legga ned ein lagerkapasitet landbruket alt har hand om, seier leiaren i Rogaland Bonde- og Småbrukarlag, Stig A. Helgesen.
Helgesen fryktar at lagerkapasiteten for korn og fôrråvarer vil bli kraftig svekka på heile Vestlandet om Stavanger havnesilo, som er eit av Nord-Europas største kornlager, blir selt. Han peiker på at landbruket fram til nå har stått samla om behovet for beredskapslagring av korn i Norge, og held fram at behovet for meir korndyrking også inkluderer Rogaland.
– I ei pressemelding held de fram at landbruket treng Stavanger havnesilo som eit element i ein framtidig strategi for å styrka kornproduksjonen i fylket. Vil de kanaliseringspolitikken til livs? Kvifor dyrka meir korn i Rogaland?
– Me vil ikkje kanaliseringspolitikken til livs. Men hugs at også Felleskjøpet har antyda at det er rom for å auke kornproduksjonen i Norge med 5-800.000 dekar. Skal me greia det, saman med målet om å dyrka meir frukt og grønt, blir det naudsynt å leggja om og gjera det lønsamt å nytta areal til anna enn gras, også på Jæren og i Rogaland elles.
Helgesen er ikkje imot bygging av beredskapslager til korn nær produksjonsområda, slik Felleskjøpet Agri skisserer i sine planar.
– Men me må også sjå heilskapen. Stavanger havnesilo ligg i landets største husdyrfylke og er sentralt med tanke på totalberedskapen vår, seier han.
Beredskap handlar om å vera førebudd på det ein ikkje kan førebu seg på, understrekar Helgesen.
– Me veit ikkje kva framtida vil bringa av beredskapsmessige utfordringar. Stikkord kan vera krig og naturkatastrofar. Å ha ei desentralisert lagring av i det minste fôrråvarer vil vera viktig. Me kan ikkje berre basera oss på at alt me treng skal fraktast på hjul over store avstandar til ei kvar tid. Å mista kornsiloen vil vera eit stort tap, understrekar fylkesleiaren.
– Det er ikkje det at eg trur landbruket i Rogaland vil gå til grunne om me mister dette lageret, men eg er uroa. Me har så lett for å tenka kortsiktig. Landbruk og matproduksjon handlar om lange perspektiv. Nå skjer det mykje kring forsking og utvikling av eigenproduserte proteinråvarer. Eg ser at det vil vera nyttig også i det perspektivet at me brukar kornsiloane i Stavanger til det dei vart bygde for.
Helgesen meiner å sjå signal som peikar mot at stortinget vil re-etablera beredskapslagring av korn.
– Om ikkje før, så kanskje etter neste val. På bakgrunn av dette bør me også utfordra Staten til å vera med og bidra økonomisk for å halda ved like lagerkapasiteten i Stavanger, seier han.

Stø kurs med Bollestad

Kristeleg Folkeparti sviktar landbruket!

Statens tilbod til jordbruket vart lagt fram i dag, med ei ramme på 1 milliard. Jordbrukets krav som kom førre veke var på omlag det doble av dette.
Rogaland Bonde og Småbrukarlag meiner kravet var moderat og i underkant av det som skal til for å sikra at Stortingets mål for inntekt og produksjon vert stetta.
Stortinget har gjennom St meld frå 2017 vedteke at bøndene skal ha inntektsutvikling på line med andre grupper . I tillegg har dei vedteke at gapet mellom bøndene og andre grupper skal tettast.
Med dette tilbodet, dersom ein nyttar Statens eigne tal vil me oppnå inntektsutjamning om 26 år.
Tilbodet me har fått i dag vil så vidt dekka forventa kostnadsvekst og det er berre i svært liten grad lagt inn endringar som stimulerer små og mellomstore bruk. Slik sett kan ein sei at tilbodet er ei vidareføring av den jordbrukspolitikken regjeringa Solberg har ført heile regjeringsperioden. Det vil sei at me ved starten av neste års forhandlingar nok ein gong er tilbake til start.

Kristeleg Folkeparti v/ minister Bollestad har altså ikkje klart å endra kursen i landbrukspolitikken!
Jordbruk , forsvar og beredskap heng uløyseleg saman. Slik sett kan det vera interessant å sjå på nokre historiske tal:

	1988	2018
Jordbruk	11 mrd.	15 mrd.
Forsvar	14 mrd.	56 mrd.

Dette syner tydeleg forskjellen i prioriteringar og det er til og med mogleg at forsvarsbudsjettet burde vore endå høgare.
På bakgrunn av dette kan ikkje Rogaland Bonde og Småbrukarlag sjå at forslaget gjev landbruket grunn til å gå inn i forhandlingar!

Stig A Helgesen, leiar Rogaland Bonde- og Småbrukarlag

DALANE
INNKJØPSLAG SA
BONDEN I FOKUS
ALT AV DRIFTSMIDLER TIL LANDBRUKET
GODE BONUSORDNINGER
SERVICE OG KOMPETANSE
KOM INNOM FOR EN DRØS OG KAFFI
SIRDALSVEIEN 38, 4376 HELLELAND
tlf: 51497197 mail: dalane-i@online.no

Det er nok nå, Erna!

Nok ein gong kjem regjeringa med småpengar til pelsdyrbønder som vert fråtekne arbeidsplass og levebrød. Stortingsfleirtalet meinte eigentleg at næringa skulle få leva vidare, men vart ofra for å sikra regjeringa Solberg vidare liv. Uansett kva ein meiner om hald av pelsdyr så var det vel ingen som hadde sett for seg at samfunnet skulle langpina desse familiane etter at levebrødet deira vart ofra i eit politisk spel.
Me må dessverre akseptera at Stortinget har gjort sitt vedtak, men no er det nok!
Erna Solberg og hennar regjering har gjennom denne prosessen synt at dei ikkje har moralsk ryggrad til å gjennomføra sine eigne vedtak på ein ryddig måte.
No må Stortinget ta tak i saka og syta for at desse menneska, som ikkje har gjort anna enn å arbeida for sitt eige og familien sitt levebrød, får ein økonomisk kompensasjon som gjer at dei kan ta til å sjå framover.
Det er uverdig og totalt uakseptabelt av samfunnet å behandla arbeidsfolk på denne måten. Trakasseringa av våre kollegaer må ta slutt no!

Vi trenger mer norsk frukt og bær.

Er **du** vår nye leverandør?

Ring Elin 94872510

Safteriet

SAFTERIET AS
Stavanger
www.safteriet.no

LOKALMAT

I Norge har vi mange fantastiske råvarer og spennende sesonger. Coop støtter norsk matproduksjon og tilbyr deg flere lokale varer.

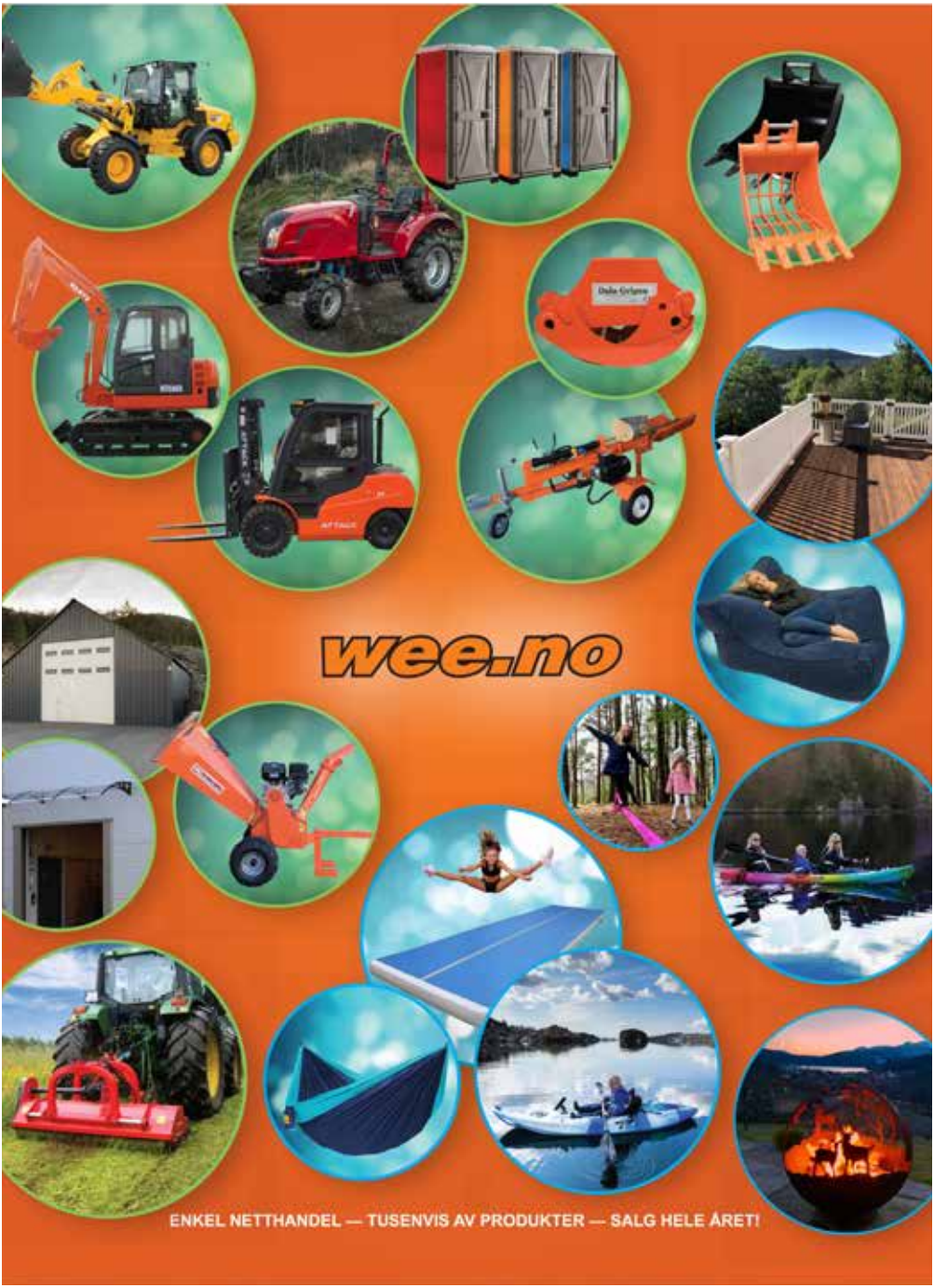
wee.no
ENKEL NETTHANDEL — TUSENVIS AV PRODUKTER — SALG HELE ÅRET!

Vi vil gratulere Småbrukarlags-medlemmet vårt **Ivar Puntervoll** med tittelen

Årets Bonde i Dalane

Ivar har drevet hjemgården i 8 år, han har både slaktegris, ammekyr og holder på å bygge om båsfjøs for å starte oppigjen med melkeproduksjon. Med mottoet «Har du arbeidslyst, er det alltid noe å finne på» har det blitt både nydyrking, beiter og veibygging.

Vi gratulerer!

Sommerbonden

Stor suksess med serien Sommerbonden på RBS sine Facebook-sider.

Trond Håland fra Tysvær – støl ligger på Hardangervidda

Han og familien tilbringer sommeren på en støl 1100 moh. De har med seg 10 kyr, 13 høner, 1 hane, 2 kattunger, 3 hester og 1 hund.

De leverer mesteparten av melka til Tine, men lager også seterrømme for salg.

Fredag viste endelig finværet seg og det var godt etter flere dager med sludd og regn og 4-5 C

Dagen ble brukt til avslapping og litt kaffebesøk mellom melkingene.

Solveig Horve Bergsholm fra Sandnes

Solveig er gift og mor til fire barn. Hun Arbeider fulltid hos Bøndenes Innkjøpslag SA, og driv i et småbruk med 35 vinterfora sauer. I tillegg til sauene på garden har de både kaniner, marsvin og kopplammet Lamben, disse blir godt passet på av barna. Lamben ble født i midten av juni og bodde inne i huset de første to ukene. Når har han en lenestol i sauehuset som han sovet oppi. Akkurat nå er det ferie fra jobb, og sidan ungene liker seg best hjemme, bruker de dagene til å få gjort unna litt forskjellig på garden. De rydder tistler, maler dørene i løa, bader, går i utmarken å kikker til sauer og lam og henter bær som blir laget til saft og syltetøy.

KVALITETSPRØYTER
TIL GODE PRISER

Bom 6 meter til 27 meter, manuell eller hydraulisk.
Priser på forespørsel.

BERTHOUD VERMOREL 1800/2000 / ELEKTRISK RYGGSPRØYTE

FRA **1.700,-**

ÅKERSPRØYTER

FRA **35.500,-**

Oppgraderer eldre sprøyter med alt fra ny bom, styring, trommel, skum-utstyr, GPS eller bare nye dyser.

Heilgalvanisert ramme og bom, Integrert skylletank og reintvannstank. Tank 400/600/800/1000/1200ltr. Manuell bom 6/8/10/12 m.

10/12/15 M.

Vi leverer alt fra rygg/ATV/åker/trailer og selvgående sprøyter. Produserer spesialutstyr tilpasset morell/jordbær/bringebær/juletre sprøyting.

Vi har også deler til HARDI åkersprøyter på lager.

SPRØYTE GÅRDEN

Enkel 3-punkt spyler, manuell, 100mtr slange, trykkstyring
Pris: 20bar - 34.000,- 50bar - 54.000,-

Forhandler av: AAMS Salvani - testutstyr til Åkersprøyter.

NORDSJØVEGEN 613 - 4352 KLEPPE - Tlf. 51 42 06 10

ALLE PRISER ER EKS MVA.

www.sproyte.no

Husdyr ID - kvalitet fra øre til øre
Vi setter farge på Norges vakreste eventyr!
40021
Moen
Tlf 5140 1150
post@moenbjollefabrikk.no

VI HAR ALT AV SLANGER, KUPLINGER, DRIFT OG VEDLIKEHOLDSPRODUKTER

TESS er markedsleder innen slanger og sveiseprodukter, og blant de fremste på arbeidsklær og vern i Norge. Fra etableringen i 1968 har TESS ekspandert til 1300 ansatte fordelt på 140 servicesentre i Norge, Brasil, Danmark, Skottland, USA, Spania og Singapore. TESS omsatte for 3,3 milliardar NOK i 2019 og fortsetter med å styrke posisjonen sin innen segment olje og gass, havbruk, offentlig, entreprenør og industri.

JÆREN
Breimyra 4, Håland Vest
Tlf.: 51 77 01 77
E-post: jaeren@tess.no

EGERSUND
Varbergveien 1
Tlf.: 51 46 49 49
E-post: egersund@tess.no

TAU
Ryfylkeveien 1980
Tlf.: 51 74 55 10
E-post: tau@tess.no

SANDNES
Stavangervn. 14
Tlf.: 51 60 76 60
E-post: sandnes@tess.no

TESS
TEKNISK FAGHANDEL

Driftige bønder skaper de beste råvarene. Det betaler vi godt for.

Prima Jæren er stolte over å levere det ypperste norske kjøttprodusenter kan produsere. Å alltid tilby kun det beste er en edel kunst, og vi klarer det med hjelp fra våre dyktige underleverandører. Vi legger mye tid og krefter i å samarbeide med kvalitetsbevisste gårdseiere, og Norges beste kjøttprodusenter finner man på vestlandet.

Dette er et frieri til kremen av lokale bønder: Saueholdere. Storfeprodusenter. Grise-røktere. Stadig nye kunder oppdager våre fantastiske råvarer, og gleden rundt middagsbordet skal komme bonden til gode. Vi belønner kvalitet. Ikke bare med gode ord, men med klingende mynt. Prima Slakt as har vært best på totaløkonomi for bonden de siste ti årene, og slik vil det alltid være.

Bli med på laget! Kontakt oss i dag:

Tilførselsleder Storfe.
Magnar Sandanger 481 14 525 • magnar@prima.as

Tilførselsleder Småfe.
Leif Håkon Korsbø 928 28 420 : leif@prima.as

Tilførselsleder Gris.
Bjørn Høyland 917 10 027: bjorn.hoyland@prima.as

PRIMA JÆREN

Frå rogalandsbenken under landsmøtet på Gardermoen

Karbonkretsløpet

Det finnes mange ulike kretsløp i naturen, men et av de aller viktigste å lære seg er karbonkretsløpet. Karbonkretsløpet er nemlig grunnlag for alt liv på jorda.

Karbon er en av de viktigste grunnstoffene vi har. Karbon finnes i planter, trær, jord, fjell, dyr og mennesker. Karbon, som en del av gassen CO_2, er også vesentlig for å regulere klimaet på jorda.

Karbonkretsløpet beskriver hvordan karbon går gjennom luft, vann, organisk materiale og jord og i en evig runddans.

Visste du at den norske skogen tar opp halvparten av alle norske CO_2, utslipp, men teller ikke med i karbonkretsløpet: Merkelig, men sant!

Foto: Rentsendorj Bazarsukh

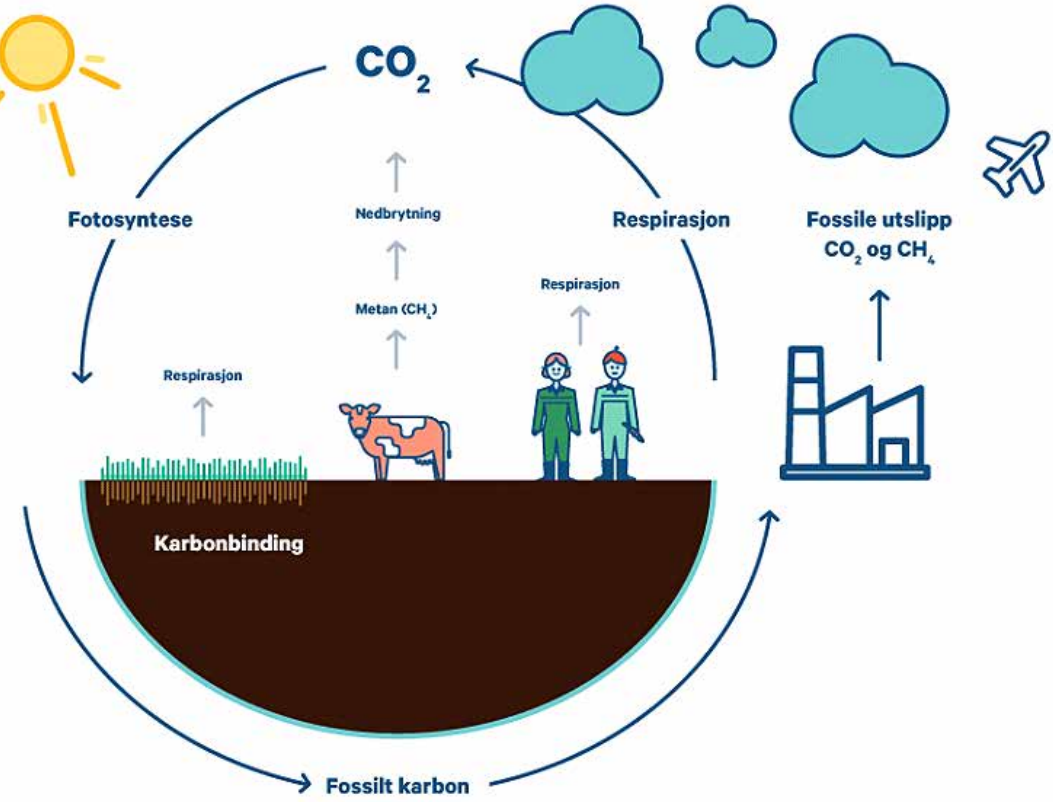

Kull i lange baner, så langt øyet rekk. Kor mange kufisar er dette?

Lastebiler frakter kull fra Mongolia gjennom Gobi-ørkenen til forbrenningsovnene i Kinas kraftverk og stålindustri.

Husk å benytte deg av fordelene dine

Som medlem av Norges Bonde- og Småbrukarlag får du gode rabatter hos oss:

- opptil 20 % på private forsikringer
- 15 % ekstra på bilforsikring for ungdom
- 23 % på driftsforsikringer; totalt 34 % ved god risikoscore

Du får også god pris på ulykkesforsikring og pensjonsordninger.

Kontakt oss på telefon
915 03100 eller les mer på
gjensidige.no/nbs

Gjensidige

E.VARHAUG
transporterer det meste:

- TRAKTOR
- GRAVEMASKIN
- TRUCK
- PERSONLIFT M.M.

E. VARHAUG

Elling Varhaug
Järveien 34, 4365 Nærbø
Tlf 982 24 530

10 gode grunnar til å vere TINE-medlem

TINE

1. Eit samvirke som jobbar for at du som eigar får best mogleg resultat av mjølkeproduksjonen din.
2. Sikrar deg tilgang til marknaden og kraft vidare i verdikjeda frå bås til bord.
3. TINE-samvirket sikrar deg høgast mogleg råvarepris.
4. Ta del i verdiskapinga når råvara vert foredla.
5. Tilgang til profesjonell rådgjeving som er tilpassa behova og måla dine.
6. Delta aktivt i produsentlaget sine faglege og sosiale aktivitetar.
7. Bidra i god eigarstyring av ei stor verksemd.
8. 20 øre per liter dei 12 første månadene og rabatt på rådgjeving.
9. Nyttige styringsverktøy for mjølkeproduksjonen din.
10. Ta del i TINE sitt eige nettverk for unge bønder.

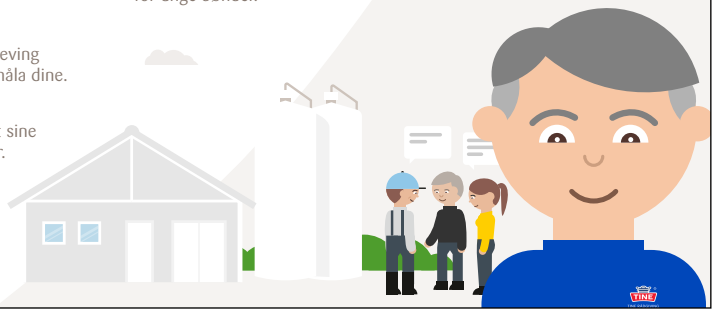

TINE Medlemssenter 51 37 15 00
medlem.tine.no

T. HOLAND MASKIN A.S

Graving
Transport
Sprengning
Salg av singel og grus

Ytre Torvhusv. 8 – 4370 Egersund
Telefon 51 46 57 00 – Fax: 51 46 57 01
Kristen: 951 51 511
Terje: 951 25 000
David: 951 51 510
E-post: th@thmaskin.no
Hjemmeside: www.thmaskin.no

BLS BRYNE LANDBRUKSSERVICE A/S

Lykke til med lammesesongen 2020!

BLS - din leverandør av rekvisita!

LAMMEGODT

Sprayfo Lammegodt
Produsert på melkeråvarer
fra TINE

Bryne Landbruksservice AS

Hålandsveien 31, 4344 Bryne
Åpningstider
Hverdager 07.30-16.00
Lørdag 09.00 - 13.00
51 77 07 00
post@bls-as.no www.bls-as.no
Følg oss på facebook

SPAR TID

MED NYTT GJERDESYSTEM

- Tåler store påkjenninger
- Lett å vedlikeholde
- Kan ha lengre strekk mellom pålene

"Gjerdesystemet som sparer deg for mye"
- Av bønder til bønder

Et norsk produkt fra:
VESHOVDA GJERDESYSTEM

www.gjerdesystem.no
post@gjerdesystem.no
tlf 414 44 878

SALG tlf 909 35 708

Fornøyde kunder er vårt viktigste mål!

Møller Bil

Egersund Tlf. 24 03 29 00

Er du usamd i at Norge skal leggjast under EU-myndighet?
Vil du at Norge skal seia opp EØS-avtalen?
Meiner du at norske kvinner og menn skal vera herrar i eige hus?

BLI MED I NEI TIL EU

https://neitileu.no/bli-medlem

Medlemskap kostar kr. 200 fyrste året, deretter kr. 415

nei TIL EU

MØRTELVERKET
FORSAND
www.forsand-sandkompani.no

JÆRPRODUKTER
TEGLE
TRANSPORTUTSTYR FOR DYR

NORSK PRODUSERT
Telefon 51 77 17 77 Internett www.tegle.no E-post post@tegle.no

MEDLEMS-
FORDELER
I NBS
Mer informasjon?
Tlf 22 00 59 10
smabrukarlaget.no

La bilen din vare fetere
HANDELAND
ANTIRUST
SIDEN 1986
www.handeland-antirust.no

- Antirustbehandling
- Sandblåsing
- Bilpleie
- Rustrep. / lakkering
- Skinnreparasjoner
- Felger/dekk
- Vi har leiebil
- Tlf.: 51 40 08 00

Regnskap 2019

	REGNSKAP I ÅR	REGNSKAP I FJOR
DRIFTSINNTEKTER		
Salgsinntekter, avgiftspliktig	0,00	0,00
Salgsinntekter, avgiftsfrie	154 050,00	158 050,00
Salgsinntekter varer/tjenester	154 050,00	158 050,00
Kontingent	116 823,84	151 160,64
Støtte forsikringsmøte - Gjensidige	10 000,00	10 000,00
Støtte Smaken av hele Norge	2 280,00	6 784,00
Godtgjørelse Gjensidige	20 751,00	20 259,00
Inntekter Årsmøte	8 150,00	0,00
Annen inntekt	14 974,50	10 686,52
Andre inntekter	172 979,34	198 890,16
Sum driftsinntekter	327 029,34	356 940,16
DRIFTSKOSTNADER		
Lønn til ansatte	99 000,00	96 000,00
Lønninger, ferielønn og honorarer	99 000,00	96 000,00
Annet lønnstilskudd	-30 000,00	-30 000,00
Andre personalkostnader	-30 000,00	-30 000,00
Leie lokaler	43 992,00	43 992,00
Honorar regnskap	10 000,00	10 000,00
Kontorrekvisita	1 267,00	496,00
Data/EDB- kostnad	3 905,00	3 842,75
Trykksak	25 475,00	22 300,00
Aviser, tidsskrifter, bøker o.l.	725,00	0,00
Møte, kurs, oppdatering o.l.	47 531,66	72 913,00
Porto	5 064,00	2 294,00
Reisekostnad, ikke oppgavepliktig	39 674,00	20 930,00
Reklame annonser	3 274,00	4 170,00
Reklamemateriell	1 851,00	-5 553,00
Kontingenter ikke fradragsberettiget	0,00	600,00
Gave, ikke fradragsberettiget	5 099,00	9 819,00
Styre- og bedriftsforsamlingsmøter	139,50	0,00
Bank- og kortgebyrer	1 730,50	1 350,00
Annen kostnad	1 800,00	0,00
Andre innkjøps-,tilvirkn. kostn. etc.	191 527,66	187 153,75
Sum driftskostnader	260 527,66	253 153,75
Driftsresultat	66 501,68	103 786,41
Renteinntekt, skattefri	7 361,62	0,00
Annen renteinntekt	0,00	21 180,02
Finansinntekter	7 361,62	21 180,02
Avdelingsresultat	**73 863,30**	**124 966,43**

Balanse

Resultatregnskap	2019	2018
Salgsinntekter	154 050	158 050
Andre inntekter	172 979	198 890
Sum inntekter	**327 029**	**356 940**
Lønn, personalkostnader	69 000	66 000
Leie, kostnader lokaler	43 992	43 992
Andre kostnader	147 536	143 162
Sum kostnader	**260 528**	**253 154**
DRIFTSRESULTAT	**66 502**	**103 786**
Finansinntekter	7 362	21 180
ÅRSRESULTAT	**73 863**	**124 966**

Balanse	2019	2018
Kundefordringer, andre krav	83 557	52 300
Kontanter, bankinnskudd	735 673	688 027
Sum eiendeler	**819 230**	**740 327**
Bokført egenkapital	728 087	603 121
Årets resultat	73 863	124 966
Egenkapital	801 950	728 087
Offentlig gjeld	7 280	2 240
Annen kortsiktig gjeld	10 000	10 000
Sum gjeld	**17 280**	**12 240**
SUM GJELD OG EGENKAPITAL	**819 230**	**740 327**

Høvel, sagespon og bark til salgs

Leveres i 20-80 m³ lass
- nå også sponballer

sagespon A/S

Austad, 4580 Lyngdal
mobil 911 74 250

Budsjett 2020

SALGS- OG DRIFTSINNTEKT	BUDSJETT 2020
Kontingent	140 000
Inntekt årsmøte	10 000
Annonseinntekter	162 000
Annen inntekt	80 000
Salgsinntekter	**392 000**
Varekostnader	4300
Varer for videresalg	10 000
Varekostnad	**10 000**
Lønnskostnader	5000
Lønn	115 000
Refusjon	0
Avsatte feriepenger	0
Arbeidsgiveravgift	0
Avgift av avsatte feriepenger	0
Honorar	20 000
Lønnskostnader	**135 000**
Driftskostnader	6300
Leie lokale	44 000
Utstillinger	5 000
Datautstyr	6 000
Kontorrekvivita	4 000
Trykksaker	28 000
Årsmøte, styremøter	65 000
Telefon	1 000
Porto	20 000
Driftskostnader	**173 000**
Andre driftskostnader	
Reisekostnader	40 000
Reklameartikler	10 000
Bankgebyr	2 000
Annen kostnad	30 000
Kostnader uten bilag	0
Andre driftskostnader	**82 000**
Renteinntekt	8 000
Resultat	**0**

Arbeidsplan 2020/2021

1. Prioritera utadretta landbrukspolitisk arbeid. Aktivt presentera BS lagets politikk gjennom å nytta alle tilgjengelege media. Halda oppe og auka aktiviteten på sosiale media, og auka oppslutninga på desse plattformane.

2. Aktivisera lokallaga gjennom tettare oppfylgjing. Delta på årsmøter og andre arrangement i lokallagsregi. Laga og gjennomføra ein plan for å revitalisera lokallaga i Suldal og |Indre Ryfylke (Sauda).

3. Laget skal vera ein aktiv og markant bidragsytar i samarbeidet med Fylkesmannen i Rogaland. Meir av tilskotta vert styrt lokalt og laget må vera med å styra prioriteringane.

4. Arrangera studietur til Austerrike våren 2020. Bønder under 40 år vert prioritert og får redusert pris.

5. Laget ønsker å bidra til at me får auka studiearbeidet i lokallaga. Studiearbeid er sosialt og kan bidra til auka oppslutning og medlemstal.

6. Fylkesårsmøte 6.-7. mars 2021.

DIN TOTALLEVERANDØR

Våre kunder gjør en viktig jobb, derfor strekker vi oss hver dag for å være deres beste støttespiller.

Målet vårt er at alle i A-K er med å skape så gode opplevelser at kunden anbefaler oss.

A-K maskiner avd. Nærbø	**tlf 51 79 85 00**
A-K Ålgård Landbrukssenter	**tlf 51 61 19 40**
A-K Årdal Landbruk	**tlf 51 75 26 40**
A-K Møgedal mek. verksted, Sand	**tlf 52 79 25 30**

A-K maskiner

www.a-k.no

Du ska få en dag i mårå
Det er god utnyttelse av ressursene i vårt langstrakte land å drive landbruk i hele Norge. Og landbruket bidrar til mange og viktige arbeidsplasser i distriktene.
Nortura er en garantist for et levende landbruk i hele landet. Ingen andre aktører i kjøtt- og eggbransjen tar dette ansvaret.
Les mer på medlem.nortura.no
Nortura